

Kissankasvatuksen tavoiteohjelma, KTO vuosille 2021–2025

pyhä birma

Hyväksytty Pyhä Birman Kissa ry [21.11.2021]

Sisällysluettelo

YHTEENVETO	3
1. RODUN TAUSTA	4
2. ROTUYHDISTYS JA SEN HISTORIA	13
3. RODUN NYKYTILANNE	14
Populaation rakenne ja sukusiitos	14
Rodun populaatiot muissa maissa, tuontikissat	23
Yhteenveto populaation rakenteesta ja kasvatuspohjasta	24
Luonne ja käyttäytyminen	25
Terveys ja lisääntyminen	27
Rodulla esiintyvät yleisimmät sairaudet ja viat	27
Muut rodulla todetut sairaudet tai viat	29
Lisääntyminen	31
Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat rakenteelliset ominaisuudet	32
Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	32
Ulkomuoto	33
Näyttelyt	33
Ulkomuoto ja rotustandardi	34
Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	34
4. YHTEENVETO AIKAISEMPIEN TOIMENPITEIDEN / TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	37
5. KASVATUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	40
Kasvatuksen visiot	40
Suositukset siitoskissoille ja yhdistelmille	42
Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	43
Mahdolliset uhat sekä varautuminen ongelmiin	43
LÄHTEET	46
LIITTEET	46
Liite 1. Birmojen rekisteröinnit Kissaliittoon 1970–2019	46
Liite 2. rotumääritelmä	46

YHTEENVETO

Birtojen kohdalla kasvatuksen suunta on tilastojen valossa ollut edelliseen tavoiteohjelmaan verrattuna parempaan päin. Huippuvuosien jälkeen birtojen pentuja syntyy vuositason tasaisesti. On hyvä, että sekä kasvattajien ja pentujen määrä on pysynyt maltillisena, eikä merkkejä pentutehtailusta rodussa ole. Populaatiolukujen valossa sukusiitosasteeseen on kiinnitetty hienosti huomiota, ongelmana on edelleen liikaa samojen urosten käyttöä kasvatuksessa. Useamman uroksen pitäisi jatkaa sukuaan. Jalostusmatadorejakin esiintyy edelleen, tosin vähemmän. Tähän tavoiteohjelmaan on päivitetty urosten jälkeläisten maksimi määrä uroksen koko eliniän ajalta. Tavoiteohjelmassa on listattu tuontikissojen määrä sekä tuontimaat, joista uusia jalostuskissoja on viimeisen n. 15 vuoden ajalta tuotu.

Mihin jatkossa kasvatuksessa tulisi panostaa, on terveystietojen ja kuolinsyiden tilastoiminen. Kissanliiton Omakissa ei rekisterinä vielä ole riittävän hyvä. Erityisesti kuolinsyyt ja birtojen ikä kuollessa jää uupumaan. Tietoja on muutenkin tällä hetkellä (2021) mahdoton omistajien saada Omakissaan, mikäli ei kuulu rotukissayhdistykseen. Kasvattaja ei tietoja pysty omistajan puolesta ilmoittamaan. Keskustelua rodussa esiintyvistä sairauksista olisi myös hyvä käydä avoimesti. Tällä päästään nopeasti mahdollisesti periytyvien sairauksien jäljille jo varhaisessa vaiheessa. Yhdistyksen puolesta taas testaussuosituksia tulisi päivittää säännöllisesti ja edelleen olisi hyvä olla taloudellinen kannustin birtojen testaukseen. Kaiken tämän osalta olisi tärkeää kehittää yhdistykselle toimivia palveluja yhdistyksen verkkosivuille.

Olisiko tavoiteohjelman 2021–2025 puitteissa mahdollista kiinnittää huomiota erityisesti emoihin ja pentuihin? Tieto birtojen lisääntymisestä on kunnan arvoista. Viime tavoiteohjelman kohdalla huomattiin, että laajat kyselyt lisääntymisestä ovat hankalia vastattavia. Jatkossa olisi vaivattomampaa kasvattajien ja urosten omistajien vastata pentuekohtaisiin kysymyksiin. Myös näitä kyselyjä olisi hyvä tarkastella ja kehittää toimivampaan suuntaan. Tavoiteohjelmassa käytetyissä tilastoissa on huomioitava rekisterien osittainen virheellisyys, puutoksia on kissojen tiedoissa niin pawpedsissa kuin omakissassakin. Nämä eivät kuitenkaan ole niin merkittäviä, että vaikuttaisivat olennaisesti tuloksiin.

1. RODUN TAUSTA

Rodun historia ja kehitys nykyiseen muotoonsa

Legendat pyhä birman ympärillä ovat lukuisat, ja kissan alkuhistoria on hämärän peitossa. Yleisesti uskotaan, että pyhä birma on tullut noin vuonna 1920 Ranskaan lahjana Kaukoidästä. Kertoman mukaan uros (Madalpour) olisi kuollut jo matkalla, mutta naaras (Sita) synnytti pentueen pian tulonsa jälkeen. Pyhä birma -kasvatus alkoi Ranskassa 1920-luvulla ja todennäköistä on, että alussa on käytetty muita rotuja kasvatustyössä, jotta rotu säilyisi. Vuonna 1926 Pariisin kissanäyttelyssä pyhä birma esiteltiin ensimmäisen kerran, kissa oli nimeltään Poupée de Madalpour. Ranskasta rotu levisi 1930-luvulla Saksaan, mutta toinen maailmansota koitui rodulle tuhoisaksi. Rotu elpyi sodan jälkeen hiljalleen ja levisi ympäri Eurooppaa. FIFe:n yleiskokous hyväksyi rodun vuonna 1949, ja birma kuuluu vanhimpiin tunnettuihin kissarotuihin. Yhdysvaltoihin rotu vietiin 1960-luvulla ja 1970-luvulla Australiaan, Uuteen Seelantiin ja Japaniin. Rotu on levinnyt maailmanlaajuisesti. Suomeen saapui ensimmäinen pyhä birma vuonna 1970. Pyhän birman alkuperäinen naamioväri on ollut ruskeanaamio ja sittemmin sininaamio. Muut naamiovärit on tuotu rotuun vuosien saatossa, järjestelmällisellä jalostustyöllä roturisteyksiä hyödyntämällä.

Eri linjat pyhä birma kasvatuksessa

Tabbygeeni kasvatus

Tabbynaamio birmojen kasvatus on alkanut 80-luvulla. Englannissa jalostettiin omaa linjaa persialaisia hyödyntäen. Kuuluisin tabbynaamio birma on kuitenkin saksalainen **Las Perlas-sin Cepetto** (SBI n21). Tuskin yhdenkään raitanaama birman sukutaulusta puuttuu tämä esi-isä. Cepetto on yhdistelmästä Mount Badger Chinchin Fleur (emo, Chincilla persialainen, s.1979) ja isänä Sariak Ch'en Chih Mai (ruskeanaamio pyhä birma, s.1980). Tabbynaamioista tuli virallisesti hyväksytyjä FIFessä vuonna 1990.

Punageeni

Punageeni on sukupuoleen sidonnainen. Pyhä birma rotuun sitä lähdettiin jalostamaan jo 70-luvulla Britanniassa. Apuna käytettiin kotikissoja. Ensimmäisestä jalostusohjelmasta vastasivat englantilaiset Margaret Richards ja Elsie Fisher. Uroksena ensimmäisessä yhdistelmässä toimi kotikissa Ginger ja emona pyhä birma Mei-Hua Jocasta, SBI n. Ensimmäinen punanaamio pyhät birmat syntyivät 1975: Mei-Hua Firefly ja Mei-Hua Firebird. Punageenikasvatuksen edelläkävijänä pidetään **Hilken** kissalaa.

Suklaa ja lila kasvat

Suklaa ja lila värien taustalla on pitkälti aasialaiset rodut, erityisesti siamilainen. Pennun on saatava suklaageeni molemmilta vanhemmiltaan, koska suklaa periytyy resessiivisesti. Jos molemmat vanhemmat periyttävät myös diluutiota, on mahdollista saada lilaväritteisiä pentuja. Ensimmäinen tunnettu jalostusohjelma suklaalle toteutettiin Englannissa. Kasvattajana toimi Elisabeth Briigliadori (**Schwecithe**) yhteistyössä Shirley Wilson-Smithin (**Mandessa**) kanssa. Jalostuksessa käytettiin kolmea muun rotuista kissaa tuomaan suklaageeniä: suklaanaamio siamilainen Dear Dominic, lila-naamio persialainen Mingchiu Manakini sekä suklaanaamio persialainen Minchiu Nobbi. Siamilaisen ja birman jälkeläisiä yhdistettiin seuraavassa polvessa persialais-birma jälkeläisten kanssa. Kasvatuksen ongelmakohtina olivat silmän muoto sekä päiden liian kapea tyyppi. Lisäksi jonkin verran ilmaantui valkolaikkuja leukoihin. 90-luvun alkupuolella suklaakissojen tyyppi alkoi jo kuitenkin olla tyydyttävän hyvä. Nämä linjat myös levisivät maailmanlaajuisesti melko nopeasti jo 80-luvun lopulla.

Hopeageeni

FIFe hyväksyi hopeatabby- ja savunaamion kesän 2016 yleiskokouksessaan pyhien birmojen virallisiksi naamioväreiksi. Birmoille on kehitetty uusia naamiovärejä vuosien varrella eri maissa. Hopean suhteen Ranska on toiminut edelläkävijänä, kasvatusta aloitettiin siellä 80–90-luvuilla. Saksan ja Uuden-Seelannin hopeajalostusohjelmat ovat myös tuoneet oman lisänsä hopeageenivarastoon. Vuonna 1988 ranskalainen Catherine Viltange (**Shweli-Sittang**) yhdisti pyhän birman ja mustasavu persialaisen. Sveitsiläinen kasvattaja Josette Savary (**Saya San**) teki saman työn vuonna 1994, hän myös käytti persialaista (chincilla) kasvatuksen pohjana. Muita mainittavia hopeakasvattajia ovat olleet Geneviève Basquine (**des Moulins de Busset**) ja Jean-Luc Odeyer (**Sacré Roi**). **Mystique Bluen** 2000-luvun lopulla Saksassa käynnistämä kasvatustyyppi on tällä hetkellä ehkä kehittynein Ranskan ulkopuolinen savu- ja hopeakanta. Kissa Mystique Blue's Praline Saksassa on tuonut maahan des Bois de Princayn linjaa Ranskasta. Linjan taustat perustuvat ruskeasavu persialaiseen Yasmine Ismashangiin.

Suomeen ensimmäiset hopea birmat tuotiin kissaloihin **FI*Kipparin** ja **FI*Kimono**:

-Ranskasta uros **Nygma The Riddle of True Love**, SBI cs (lilasavunaamio), s.17.5.2017

-Saksasta naaras **Pauli von Oldima** SBI bs 21 (suklaahopeatabbynaamio), s.16.4.2017

-Ranskasta naaras **O'Lune Argentée Clayes d'Eden** SBI bs 21 (suklaahopeatabbynaamio), s. 11.4.2018

-Ranskasta naaras **Olina du Saint Herbot** SBI bs (suklaasavunaamio), s. 2018

-Saksasta uros **Xio von Oldima** SBI as 21 (sinihopeatabbynaamio), s. 2019

Roturisteytykset

Ennen 2000- lukua roturisteyksiä on tehty tyypillisesti, kun on haettu uutta väriä pyhä birma rotuun. Birmoja on risteytetty ainakin kotikissojen, persialaisten ja siamilaisien kanssa. Siamilaisia on käytetty esimerkiksi suklaan, lilan, kanelin ja beigen naamiovärin kehittämiseksi, FIFessä kaksi jälkimmäistä ovat vielä hyväksymättömiä värejä. Aina kun roturisteys tehdään, vaikuttaa se epäedullisesti kissan tyyppiin ja voi tuoda luonteeseenkin epätyypillisiä piirteitä. Toisaalta risteytysten kautta rotuun on tullut geneettistä monimuotoisuutta lisää.

2000- luvulla roturisteytyksiä ei ole enää tarvittu niin paljoa värien kehittämiseen. Nyt on herätty siihen, että risteyksiä voidaan tehdä rodun geneettistä monimuotoisuutta parantaakseen ja näin onkin toimittu Suomessa. Suomessa yhdistettiin pyhä birma naaras siperiankissa uroksen kanssa. 2012 Tanja Luoma astutti pitkän suunnittelun ja valmistelun jälkeen sinikilpikonnanaamio pyhä birma naaransa **FI*Tamus Jetta Jubileen** cremevärisellä siperiankissa uroksella (**FI*Lumikissan Tos-savainen**). Jälkeläisiä tästä yhdistelmästä tuli vain yksi naaras, ei-naamiollinen sinikilpikonna väritteinen **FI*Tamus Ralliart**. Ralliart sai 2015 jälkeläisiä yhden pentueen verran, pentueen isänä käytettiin tuontiurosta **Peret Laty Mary,CZ**, SBI e21. Pentueeseen syntyi viisi pentua, joista kolme voitiin rekisteröidä birmoiksi. Yhtä lukuun ottamatta kaikkia jälkeläisiä on käytetty jalostuksessa.

Rodun historia Suomessa

Rodun kasvatuksen alkumetrit

Vuonna 1970 ensimmäiset pyhä birma -rotuiset kissat saapuivat Suomeen Ruotsista. Rodun toi maahamme Kerttu Kansanen, joka oli aiemmin kasvattanut colourpoint persialaisia kasvattajanimellä **Charmkiss**. 1971 syntyi maamme ensimmäinen pyhä birma -pentue. Valitettavasti nämä maamme ensimmäiset birmat eivät ensimmäisen pentueen jälkeen jatkaneet kasvatuksessa.

Ensimmäinen vuosikymmen ei siis jättänyt pohjaa tulevaisuutta ajatellen suomalaisen pyhä birma-kasvatustyöhön. 1970-luvulla saimme maahamme kuusi pyhä birma -pentuetta, rekisteröintejä oli yhteensä 26 ja kasvattajia rodun parissa yhteensä vain kolme. Pyhä birma-rodulla tunnettiin neljä hyväksyttyä värimuunnosta; ruskenaamio, sininaamio, suklaanaamio sekä lilanaamio. Näistä väreistä maassamme oli edustettuna kuitenkin vain ruskea- ja sininaamiot. Pyhä birma-kissat kilpailivat näyttelyissä pitkäkarvakategoriassa. Persialaiskissat yhdessä ruotsalaisten birmojen kanssa veivät kotimaisissa näyttelyissämme kirkkaimmat voitot. Vuonna 1978 saatiin kuitenkin juhliä ensimmäistä kertaa suomalaisen pyhän kissan BIS-voittoa, kun ruskeanaamio uros, Eila Tähden omistama **Feon Ca HsiaoCh'ou** saavutti kategorian parhaan aikuisen tittelin ensimmäisenä birmana pohjoismaissa.

Rodun kasvatusta Suomessa vakiintuu

1980-luvulla saatiin suomalaiseseen pyhä birma-kasvatukseen jälleen lisäpotkua. Vuonna 1981 perustettiin Suomen Rotukissayhdistys ry:n alajaostona Pyhä Birman jaosto ja pyhä birma -kasvattajat sekä -omistajat saivat aloittaa myös yhdistystoiminnan rodun kehittämisen tueksi. Samaisena vuonna rekisteröitiin ensimmäinen Pirjo Ollisen kasvattama **Birlinca**-pentue. Pentueen vanhempina olivat jälleen Ruotsista tuodut kissat, ruskeanaamio uros **Darmagne's Pascal** ja ruskeanaamio naaras **Kungsbackens Beatrix**. Molemmat kissat olivat Ollisen omistamia. Pascal ja Beatrix saivat yhteisiä pentuja ja vuonna 1983 syntyi vihdoinkin maassamme pyhä birma, jonka jälkeläiset jatkoivat myös sukuaan. Kissa oli Ollisen kasvattama ruskeanaamio naaras **Birlinca Exotic-Flower** ja sen omisti Helena Asumaa (nyk. Takari). 1984 aloitti kasvatustyönsä pyhä birman parissa kaksi uutta kasvattajaa: Tellervo Kass kasvattajanimellä **Neige-Cristal's** sekä Anita Krook-Kangaspunta kasvattajanimellä **Bon-bon**. Samana vuonna syntyi maahamme myös ensimmäinen pyhä birma uros, joka sai kolmannen polven jälkeläisiä. Tämä kissa oli Tellervo Kassin kasvattama ja Jaana Pyykölän omistama sininaamio uros **Neige-Cristal's Bleu Athos**. Vuonna 1985 kasvatustyössä rodun parissa aloittivat Pirjo ja Helena Asumaa kasvattajanimellä **Downy-Flower's** ja vuonna 1986 syntyivät ensimmäiset Terttu Meriläisen kasvattamat **Jo-Jon** pyhät kissat. Samoilta ajoilta löytyy muutamia muitakin kasvattajia, mutta nämä edellä mainitut kasvattajat jatkoivat kasvatustyössä useammalla pentueella.

Huhtikuussa 1988 suljettiin maamme rajat Ruotsiin raivotautivaaran takia ja tästä seurasi myös pyhä birma rodulle muutoksia. Vuosien yhteistyö Ruotsin birmakasvattajien kanssa hankaloitui. Saman vuoden kesällä rajat muualle Eurooppaan kuitenkin avautuivat ja näin ollen saimme uusia mahdollisuuksia rodun kehittymiselle. Vuonna 1988 tuotiinkin maahamme ensimmäiset birmat Englannista. Saimme myös uuden värin, suklaanaamio uroksen **Vinsbobäckens Son-of-Kaban** saapuessa Ruotsista Suomeen. Vuosi 1989 oli tuontikissojen osalta edistyskäsellinen: saimme maahamme Hollannista yhden ja Englannista yhteensä seitsemän pyhää birmaa. Näiden joukossa olivat mm. maamme ensimmäiset lilanaamioiset birmat, Hollannista tuotu naaras **Santella van Moustache** sekä Englannista tuotu **Mandessa Lilac Tyne**. Ensimmäinen kilpikonnanaamiovärinen pyhä birma, naaras **Sarais Quinta Rubra Flava** sekä ensimmäinen tabbynaamio pyhä birma, sinitabbynaamio uros **Södra Skogen's Casanova** saapuivat myös samaisena vuonna Ruotsista maahamme. Tuolloin kilpikonnanaamio ja tabbynaamio eivät olleet vielä FIFe:ssä hyväksytyjä värimuunnoksia. 7/37 1980-luvulla pyhä birma-rotu tuli tunnetuksi Suomessa, mutta vuosikymmenen alkupuolella oli pentujen tarjonta vielä varsin olematonta. Vasta vuosikymmenen lopulla vuonna 1988 ylitettiin ensimmäisen kerran 50:n pennun raja vuosittaisissa rekisteröinneissä: Myös tuontikissojen määrät kasvoivat merkittävästi vuosikymmenen lopulla. 1980-luku toi maahamme 24 uutta pyhä birma-kasvattajaa. Näyttelyrintamalla suomalaiset pyhä birma-kissat menestyivät jo kotimaassa.

Birmakasvatuksen nousukausi Suomessa

1990-luvulla tapahtui paljon uutta kehitystä birmakasvatuksessa. Heti vuosikymmenen alussa, vuonna 1990 FIFe hyväksyi puna-, creme-, kilpikonna-, sinikilpikonna-, suklaakilpikonna- ja lilakilpikonnaamiovärit pyhä birma kissoilla. Saman vuoden aikana hyväksyttiin FIFe:ssä myös kaikkien värien tabbynaamioiset värimuunnokset. Näin ollen hyväksytyjä naamiovärejä oli 1990-luvun alussa jo kaikki nykyiset FIFe:n 20 eri värimuunnosta. 1990-luvun aikana suomalainen pyhä birma-kasvatus teki läpimurron kansainvälisesti, sillä vuosikymmen toi maahamme yhteensä seitsemän Maailman Voittajaa. Vuonna 1993 suomalainen kissa saavutti ensimmäisen kerran Maailman Voittajan WW-tittelin. Voittaja oli rodultaan pyhä birma, moninkertainen World Winner, Christina Feodoroffin kasvattama sinitabbynaamio naaras **EP&EC WW93, WW95, WW97, WW02 FI*Feon Yin-Tabby Emei, DSM**. Emein esimerkkiä seurasivat myös sinitabbynaamio uros **GIP&EC, WW94 NL*Roderick van de Suidersee**, sininaamio naaras **EP&EC, WW95 UK*Schwemaydaw Amelia**, sinitabbynaamio naaras **GIP&EC, WW96 FI*Vilman Andria**, ruskeanaamio uros **EP&EC, WW97 FI*JoJon Ortigo**, ruskenaaamio naaras **EP, WW97 FI*Neige-Cristal's Isere** sekä sinitabbynaamio naaras **EP&EC, WW98 FI*JoJon Qing-Tabby Kaifang**. 1990-lukua voidaan pitää varsinaisena pyhä birma -rodun nousukautena Suomessa. Vuosikymmenen alussa, vuonna 1991 lakkautettiin SUROK:n alajaostona toiminut Pyhä Birman jaosto ja tilalle perustettiin oma, itsenäinen rotuyhdistys nimeltään Pyhän Birman Kissa, Sacred Cat of Burma Fanciers of Finland r.y. Nykyään yhdistys kantaa nimeä Pyhä Birman Kissa, Sacred Birmans in Finland. Pyhä birma -rotu saavutti vuosikymmenen aikana suosion paitsi rekisteröintien, niin myös näyttelymeriittien saralla. Vuosikymmenen lopulla oli maassamme edustettuna jo lähes kaikki FIFe:ssä hyväksytyt pyhä birma-kissan naamiovärit. Pentuja rekisteröitiin maassamme vuosittain jo yli 200. Vuosikymmen toi rodun pariin peräti 142 uutta kasvattajaa. Vuonna 1997 pyhä birma oli yltänyt Suomen Kissaliiton rekisteröinneissä toiseksi suosituimmaksi kissaroduksi.

2000-luvun kasvatus

2000-luvun aikana on pyhä birma edelleen pitänyt vahvan asemansa suomalaisessa rotukissamaailmassa. Vuonna 2007 oli maassamme vihdoinkin edustettuna kaikki pyhä birma naamiovärit, kun lilakilpikonnatabbynaamio **FI*JoJon Meimeng** rekisteröitiin vuonna 2005 ja suklaakilpikonnatabbynaamio **FI*Lean Kronenburg Blanc** täydensi väriskaalan lopulta vuonna 2007. Vuosina 2001 ja 2002 pyhä birma ylsi rekisteröinneissä Suomen suosituimmaksi kissaroduksi. 2000-luvulla pyhä kissamme on ollut edelleen säännöllisesti Suomen Kissaliitto ry:n rekisteröintitilastoissa kärjen tuntumassa 350–400 pennun vuosittaisilla rekisteröintiluvuillaan. 2009 vuoden lopussa oli maassamme rekisteröity pyhä birma-rotuisia kissoja kautta aikojen yhteensä 5413. Tuontikissoja on saapunut maahamme vuosien varrella mm. Ruotsista, Englannista, Saksasta, Tanskasta, Norjasta, Hollannista, Ranskasta, Italiasta, Australiasta, USA:sta, Latviasta, Virosta ja Venäjältä. Näyttelymaailmassa suomalainen pyhä birma menestyy paitsi kotimaassa, niin myös ulkomailla. Maailmanvoittaja-tittleitä

emme ole kuitenkaan vuoden 2002 jälkeen maahamme saaneet muutamista läheltä piti tilanteista huolimatta.

2010- luku

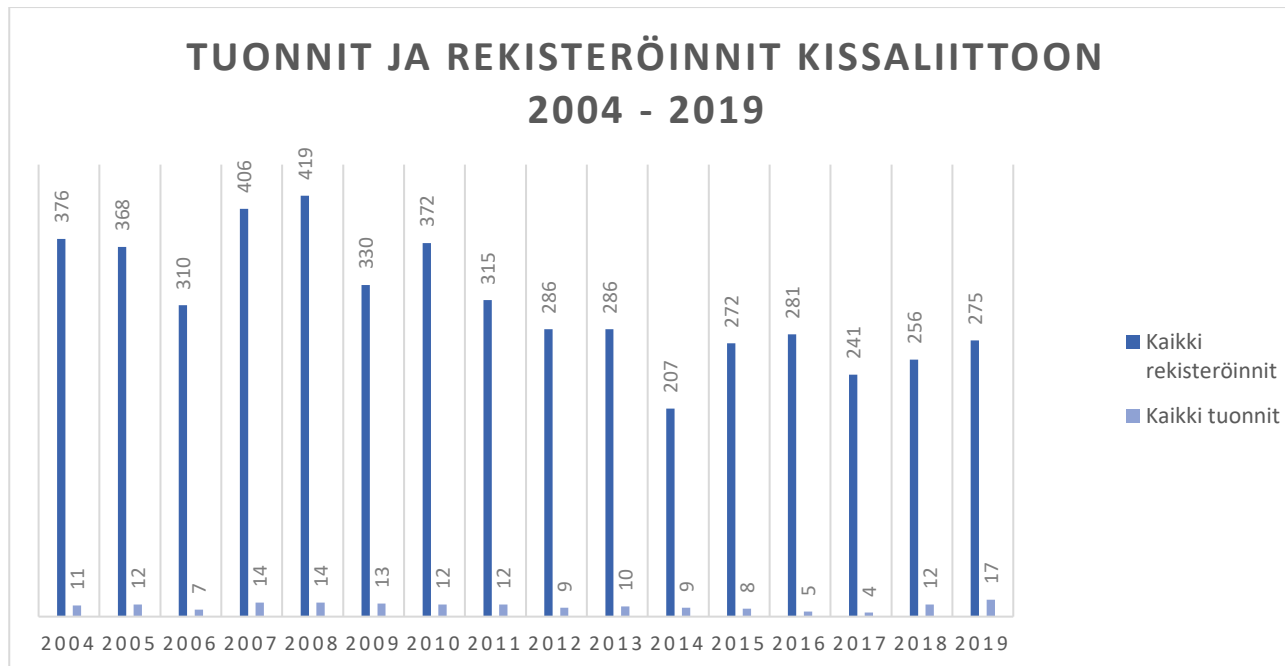
Uusi vuosikymmen on tuonut paljon tietoa kasvatukseen, liikkuminen (kissojen ja ihmisten) on helppompaa ja geneettiset testaamismahdollisuudet sekä sairauksien tutkiminen ovat kehittyneet huomasti. Tietoisuus pyhä birma rodun kapeahkosta geneettisestä pohjasta ja sen vaikutuksesta rodun terveyteen antoi kasvattajille kimmokkeen Suomessa tehtävälle roturisteytykselle. Tällä kertaa ei haettu väriä eikä ulkomuotoa, vaan geneettistä monimuotoisuutta ja sitä kautta terveyttä. Roturisteytystä lähti käytännössä toteuttamaan Tanja Luoma (**FI*Tamus**). Tanja on toteuttanut tätä vaativaa projektia itsenäisesti Kissaliiton alaisuudessa. Mukaan projektiin on tullut vuosien varrella myös lisää pyhä birma kasvattajia.

2016 Fife yllätti birmakasvattajat maailmanlaajuisesti hyväksymällä hopeageenin birmakasvatukseen. Jatkossa on siis mahdollista kasvattaa hopeatabby- ja savunaamioita. Suomeen tuotiinkin kasvattajien Marjut Salin (**FI*Kipparin**) ja Saija Gunn (**FI*Kimono**) toimesta hopeageeni birmoja Saksasta ja Ranskasta. Tuontikissat ovat vielä nuoria ja kasvatus hopean suhteen Suomessa alussa.

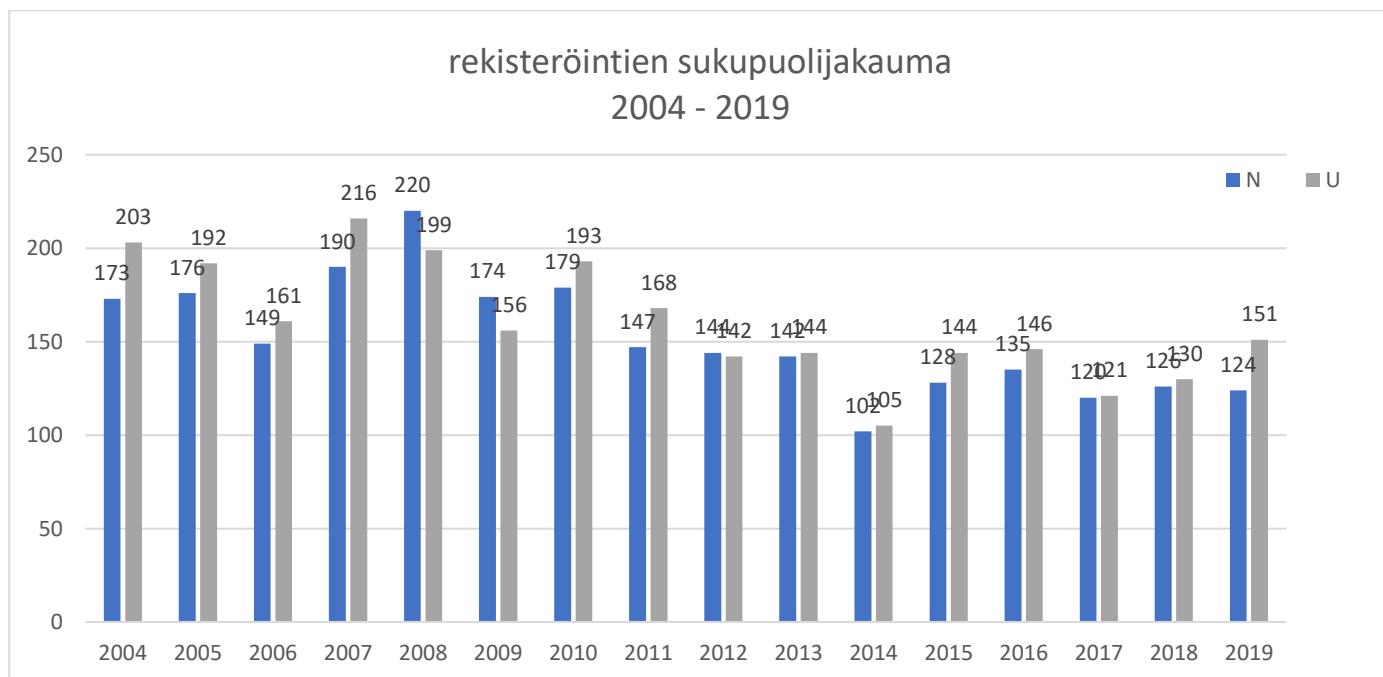
Kissamäärän kehitys Suomessa

Suomen Kissaliitto ry ylläpitää suomalaisten FIFE-rekisteröityjen birmojen rekisteröintitilastoa. Tämän lisäksi Pyhä Birman Kissa ry pitää Pawpeds-sukutaulutietokantaa ajan tasalla Suomessa syntyneiden birmojen osalta. Pyhä Birman Kissa ry saa vuosittain tilastoidut rekisteröintimäärät käyttöönsä Kissaliitolta. Birmojen rekisteröintiluvut 70- ja 80- luvuilla olivat vielä melko vaatimattomia. Todellinen nousu alkoi 1990-luvulla, Liite 1. 2000- luvun alun huippuvuosista vuotuiset rekisteröintiluvut ovat tasoittuneet 250–300 rekisteröidyn birman vuositasolle. Tuontien määrät ovat vuosittain vaihdelleet ja nyt viime vuosina on havaittavissa pientä nousua tuontikissojen määrässä.

Taulukko 1. Yhteensä vuosina 2004–2019 on rekisteröity 5000 pyhää birmaa Suomessa (tuonteja näistä 169). Lähde: Kissaliitto

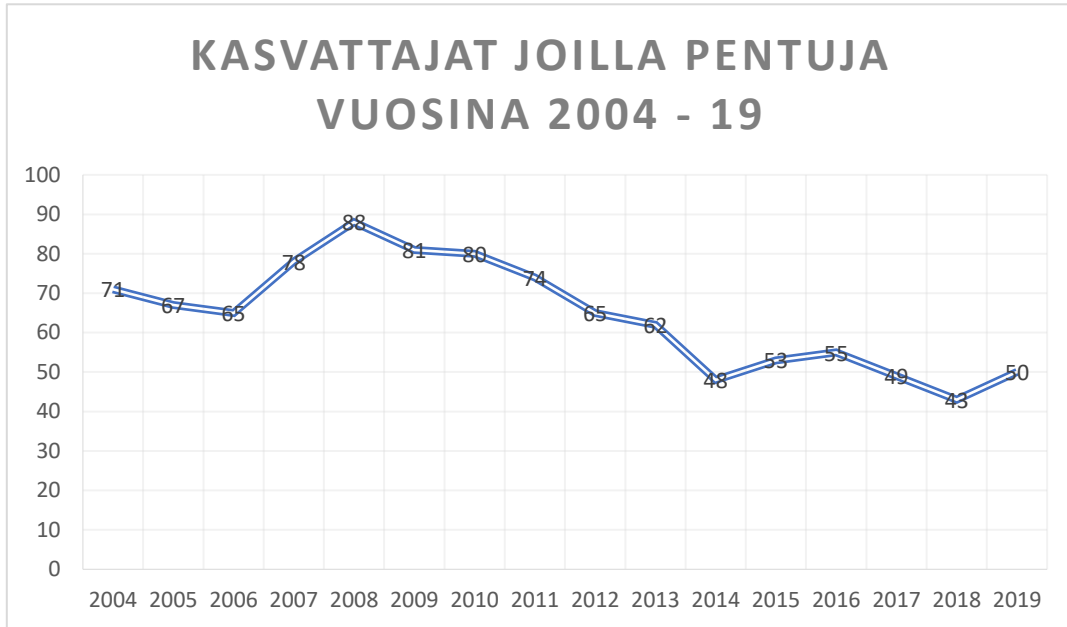
Taulukko 2. Rekisteröintien sukupuolijakauma, lähde: Kissaliitto.

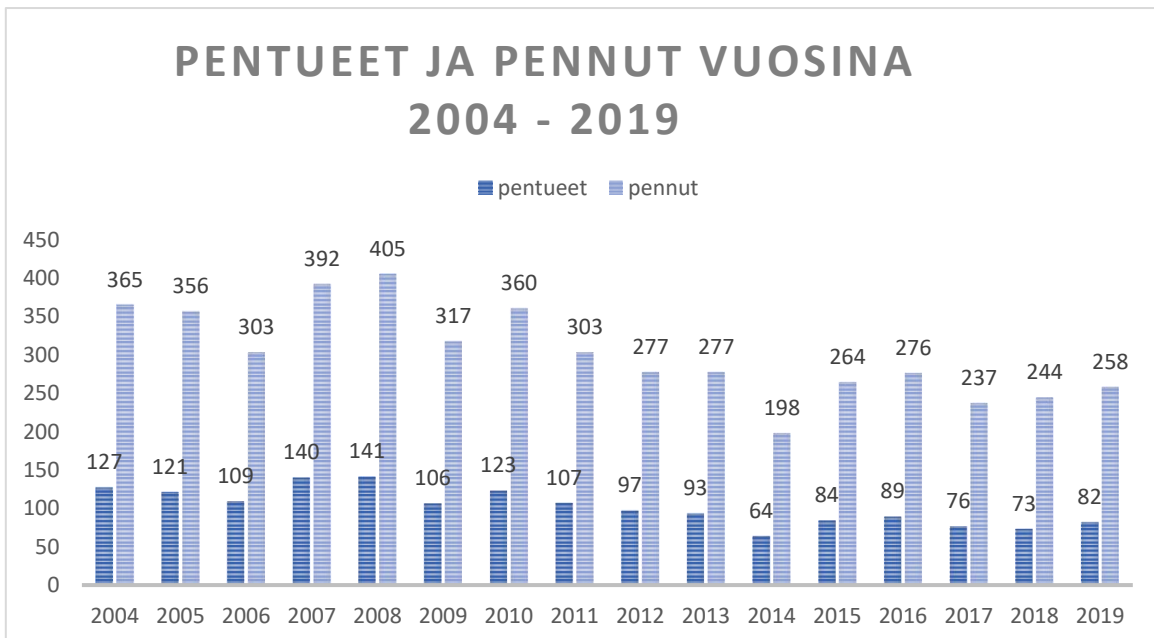
Suomessa pyhä birma pentuja rekisteröi vuosittain alle 100 kasvattajaa. Aktiivisten kasvattajien määrä on vähentynyt 2000-luvulla tasaisesti. Koska kasvattaminen on Suomessa tyypillisesti enemmän harrastepohjalla, on luonnollista, että kasvattajat eri syistä pitävät taukoa. Lisäksi on tyypillistä kasvattaa samalla kasvattajanimellä ja yhdellä naaraalla 1–2 pentuetta, ilman että on tarkoitusta sen

enempää kasvattaa. Suomessa pentujen rekisteröinti vaatii rekisteröidyn kasvattajanimen. Tästä syystä omalle naaraalle ei voi teettää pentuetta ilman kasvattajanimeä.

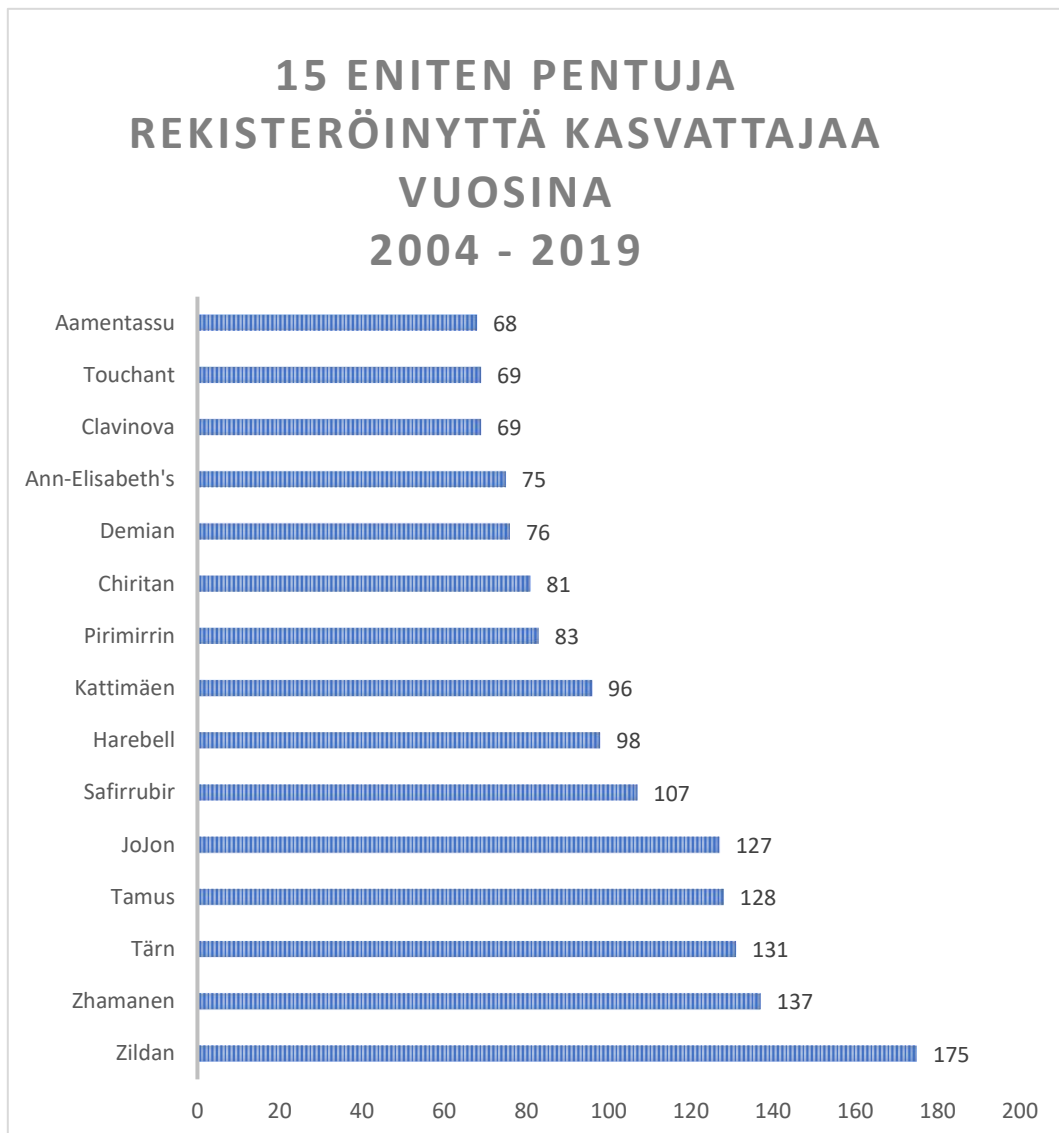
Taulukko 3. Kasvattajamäärä, jolla rekisteröityjä pentuja kyseisenä vuonna. Lähde: Kissaliitto

Taulukko 4. Syntyneiden pentueiden ja pentujen määrä vuosittain. Lähde: Kissaliitto

Taulukko 5. Eniten pentuja rekisteröineet kasvattajat, 15 kärki. Lähde: Kissaliitto ja pawpeds

Huomattavasti useampi kasvattaja on saavuttanut n. 50–60 pennun määrän kasvatuksessaan vuosien 2004–2019 välisenä aikana.

2. ROTUYHDISTYS JA SEN HISTORIA

Pyhä Birman Kissa, Sacred Birmans in Finland ry

Pyhän birman jaosto perustettiin vuonna 1981 ja se toimi Suomen Rotukissayhdistys ry:n alaisena. Jaoston lakkauttamisesta päätettiin 5.5.1991, ja toimintaa jatkamaan perustettiin rotuyhdistys, joka sai nimekseen Pyhän Birman Kissa ry, Sacred Cat of Burma Fanciers of Finland r.y. Yhdistyksen nimi muutettiin 31.3.2005 kuuluvaksi Pyhä Birman Kissa, Sacred Birmans in Finland ry. Yhdistykseen kuuluu tällä hetkellä vajaa 400 jäsentä. Yhdistyksen tarkoituksena on toimia pyhä birma -kissojen tunnetuksi tekemisessä, säilyttää rotu korkealla tasolla ja koota birmojen omistajia yhteen. Yhdistys kerää pyhä birma -kissojen terveystietoja sekä ylläpitää birmojen kasvatuksen tavoiteohjelmaa.

Yhdistys tarjoaa jäsenilleen seuraavia palveluita:

Pyhä Birma -lehti

Neljä kertaa vuodessa ilmestyvä jäsenlehti on jäsenistön avoin keskustelukanava.

Kotisivut sekä sosiaalinen media

Yhdistyksellä on oma kotisivu Internetissä osoitteessa: www.birma.fi. Sivulla yhdistys tiedottaa toiminnastaan ja tuo pyhä birma -rotua tunnetuksi. Sivulla ylläpidetään myös mm. pentulistaa, kasvatustajalistaa sekä siitosuroslistaa.

Rotuneuvonta

Yhdistys neuvoo erilaisissa pyhä birma -rotua koskevissa kysymyksissä. Yhdistyksellä on tällä hetkellä yksi rotuneuvoja (2021). Neuvoa voivat kysyä niin pennunostoa harkitsevat kuin kasvattajatkin.

Jäsentapahtumat

Yhdistys pyrkii järjestämään vuosittain jäsentapahtuman, jossa jäsenet tapaavat toisiaan ja kuulevat asiantuntijoiden luentoja rotukissamaailman aiheista. Tapahtumien teemoja ovat olleet mm. terveysasiat, pyhä birma -standardi ja rodun historia. Joka toinen vuosi pyritään järjestämään jäsentapahtuma kasvattajille, jolloin aiheet keskittyvät erityisesti kasvatustoimintaan.

Terveystyöryhmä

Vuoden 2004 alusta aloitti toimintansa terveystyöryhmä, jonka tarkoituksena on hankkia tietoa rodun terveystilanteesta, sekä jakaa tätä tietoa jäsenille.

Terveystyöryhmä mm. Tekee säännöllisesti birmojen terveystilanteeseen liittyviä kyselyitä ja seuraa niiden kehitystä. Terveystyöryhmä myös pitää terveysaiheita esillä ja vähintään kerran vuodessa jäsenlehdessä käsitellään näitä aiheita.

Pyhä birman kissa ry on tehnyt yhteistyösopimuksen Suomen kissaliitto ry:n kanssa ja kuuluu sitä kautta Fife:en. Suomalaiset birmakasvattajat kasvattavat tällä hetkellä Suomen kissaliitto ry:n alaisuudessa. Suomessa on vain yksi rotua harrastava yhdistys, johon pääosa rodun kasvattajista kuuluu.

3. RODUN NYKYTILANNE

Birmojen geenien diversiteetti eli monimuotoisuus on alhainen ja sukusiitosaste korkea moniin muihin kissarotuihin verrattuna. Kissojen perimä saatiin kartoitettua vuonna 2008. Tuolloin Leslie A. Lyons ja runsas kansainvälinen joukko tutkijoita julkaisi geneettisen kartoituksen kissojen perimästä maailmanlaajuisesti. Birman geneettinen monimuotoisuus on heikompi kuin esim. siperiankissalla. Keskimääräinen alleelien rikkaus birmalla on 2.31, siperiankissalla 3.45. Vertailun vuoksi sekarotuisilla kissoilla luku on 3.41 ja villikissoilla 3.36. Taustana rodun melko heikolle nykytilanteelle on rodun historia, koska rotu perustuu alun perin vain muutamaan Eurooppaan tuotuun yksilöön sekä II maailmansotaan, jolloin rotu piti jälleen rakentaa uudelleen vain parista yksilöstä käyttämällä apuna roturisteytyksiä. Geneettinen pohja on näin ollen kapea. Lisäksi aikaisemmin kasvatuksessa on käytetty tiukkaa sisäsiitosta tuotaessa uusia värejä rotuun ja birman tyyppiä vahvistaessa. Rotuun on syntynyt näin geneettisiä pullonkauloja. Samat kantakissat ovat kaikkien pyhien birmojen takana. Tämä luo haastetta nykypäivän kasvattajille. Korkea sisäsiitosisuus aiheuttaa väistämättä ongelmia rodun terveydelle. Toisaalta jos lähdetään nopealla tahdilla hakemaan geneettistä vaihtelua, ovat vaarassa kissan rodunomainen luonne ja ulkomuoto.

Populaation rakenne ja sukusiitos

Sukusiitosastetta ei tulisi päästää kohoamaan liian korkeaksi ja liiallista sukusiitosta tulee välttää. Sukusiitos tarkoittaa toisilleen läheistä sukua olevien yksilöiden välisten yhdistelmien tekemistä. Sukusiitos voi olla suunnitelmallista, mutta valitettavasti myös tietämättömyyttä. Sukusiitos karsii aina geneettistä vaihtelua. Sukusiitoksen tavoitteena on yleensä vaalia jotain toivottua ominaisuutta esimerkiksi tiettyä ulkonäköön liittyvää piirrettä, mutta kääntöpuolena se voi tuoda esiin ikäviä ominaisuuksia kuten peittyviä sairauksia. Mitä läheisempi sukulaisuus on, sen tarkemmin yhdistelmää pitää harkita. Sukusiitosta voidaan välttää käyttämällä mahdollisimman eri sukuisia jalostuskissoja monipuolisesti. Sukusiitosaste esitetään prosenttilukuna 0–100 % väliltä ja se voidaan laskea yksittäisen kissan kohdalta niin monenteen sukupolveen saakka kuin kissan esi-isät ovat tiedossa.

Birmoilla sukusiitosaste olisi hyvä laskea aina 10. sukupolveen saakka, jonka jälkeen sukusiitosprosentti birmoilla alkaa nousta enenevässä määrin. Pawpeds-tietokanta (www.pawpeds.com) on sukusiitosastetta laskettaessa erittäin hyvä apuväline. Kissaliiton ylläpitämässä Omakissa

järjestelmässä on myös mahdollista tarkastella sukusiitosastetta. Kovin läheisiä yhdistelmiä ei suositella lainkaan. Esimerkiksi veli/sisar-yhdistelmänsukusiitosprosentti on 25,0 %, samoin emo/poika-yhdistelmän. Tyypillisesti sukusiitoksella on pyritty vahvistamaan rodun tyyppiä. Liian tiukka sukusiitos eli linjaus johtaa lopulta monenlaisiin ongelmiin. Puhutaan sisäsiitos depressiosta. Sen tiedetään heikentävän immuniteettia, aiheuttavan hidasta kasvua, pienikokoisia aikuisia yksilöitä, pentuekoon pienenemistä, lisäävän pentukuolleisuutta, lisäävän allergioita ja monella tavalla lisäävän sairastavuutta. Myös kissan odotettu elinikä lyhenee. Rodun sukusiitosaste eli rodun kokonaissukusiitos tarkoittaa koko rodun keskinäistä sukulaisuutta toisiinsa nähden. Rodun sukusiitosastetta saadaan pienennettyä vain roturisteytyksillä. Rodun sukusiitosastetta voidaan kuitenkin hidastaa käyttämällä siitokseen yksilöitä, joiden keskinäinen sukusiitosaste on pienempi kuin mitä koko rodun sukusiitosaste on. Birmoilla rodun sukusiitosaste on verrattain korkea eli noin 24–30 %.

Taulukko 6. Birmojen sukusiitosasteen kehittyminen vuosina 2004–2019 välisenä aikana syntyneistä ja Suomeen rekisteröidyistä birmoista, Lähde: Pawpeds

vuosi	Keskiarvo/koko sukusiitosaste %	Keskiarvo/sukusiitosaste 10.sp %
2004	31,7	6,5
2005	31,7	5,7
2006	32,2	4,8
2007	31,2	3,8
2008	30,6	3,6
2009	30,9	3,0
2010	30,5	2,4
2011	30,3	2,4
2012	30,3	2,2
2013	30,2	2,0
2014	29,5	1,8
2015	30,0	2,0
2016	29,9	1,3
2017	29,0	1,3
2018	29,8	1,6
2019	29,4	1,4

Kun tarkastellaan vuosien 2004–2019 välistä aikaa sukusiitosasteen kehittymisen osalta birmoilla, on hyvä huomioida muutamia asioita. Ennen vuotta 2010 tehtiin vielä aika tiukkojakin linjauksia sukulaisilla ja tämä näkyy 10.sukupolven osalta. Hurjimpien yhdistelmien lukemat keikkuvat 17,0–21,5 % tasolla. Tämä näkyy väistämättä kyseisten vuosien keskiarvoissa. Yli 6 % 10. sukupolvessa pidetään monimuotoisuuden kannalta jo haitallisena lukemana. Mutta kuten taulukosta näkee,

kasvattajat ovat vuosien varrella lisääntyneen tiedon valossa saaneet lukemia laskuun, vuonna 2019 läheisin yhdistelmä 10. sukupolvessa oli 7,3 (tämä tuontikissalla).

Ilahduttavasti kokonaissukusiitosaste ei ole jatkanut nousua. Lukema on lähellä 30 % kun tiedot menevät riittävän pitkälle ja kattavasti alkuperäisiin linjoihin (foundation). Ihan täyttä totuutta lukema ei aina kerro, koska tuontien osalta on jonkin verran puutoksia tiedoissa sekä Omakissassa, että Pawpeds tietokannassa. Mitä lähemmäs mennään 20 % kokonaissiitosasteessa, sen todennäköisempää on, että tiedoissa on suuria aukkoja. Poikkeuksena ovat luonnollisesti roturisteytykset. Eri-tyyppisen huonosti tietoa on tuontikissojen osalta, jos ne ovat aiemmassa kotimaassaan rekisteröity niin sanottuihin itsenäisiin yhdistyksiin. Tuontien määrä on jatkanut nousua ja niiden kautta Suomeen on saatu sukulinjoja, jotka tuovat harkitusti käytettyinä vaihtelua perimään. Kasvattajat ovat tuoneet rohkeasti myös linjoja, joiden taustalla on roturisteyksiä.

Rodun ja yksilön perimän monipuolisuus on syytä pitää erillään, samoin kuin rodun sukusiitosaste ja yksilön sukusiitosaste. Rodussa, jossa on monipuolinen perimä, saattaa olla yksilö, jonka perimä on yksipuolinen ja toisinpäin.

Taulukko 7. Rodun nykytilanne populaatiolukujen valossa. Lähde: Kissaliitto

vuosi	syntyneet birmat	tuonnit N	tuonnit U	Suomessa syntyneet pennut	pentueet	pentuekoko KA	kasvattajat
2004	376	10	1	365	127	2,9	71
2005	368	6	6	356	121	2,9	67
2006	310	3	4	303	109	2,8	65
2007	406	10	4	392	140	2,8	78
2008	419	8	6	405	141	2,9	88
2009	330	8	5	317	106	3	81
2010	372	8	4	360	123	2,9	80
2011	315	6	6	303	107	2,8	74
2012	286	6	3	277	97	2,9	65
2013	286	5	5	276	93	3	62
2014	207	4	5	198	64	3,1	48
2015	272	6	2	264	84	3,1	53
2016	281	3	2	276	89	3,1	55
2017	241	2	2	237	76	3,1	49
2018	256	7	5	244	73	3,3	43
2019	275	5	12	258	82	3,1	50

DNA testaus ja monimuotoisuus

Oman kissansa geenien monimuotoisuutta on mahdollista selvittää DNA-testeillä. Testaus antaa totuuden mukaisempaa tietoa, kuin jalostusohjelmien laskukaavoilla saadut lukemat. Tulevaisuudessa birmoista varmasti alkaa olla enemmän myös näitä tietoja saatavilla, tällöin myös itse pystyy vertaamaan oman kissansa perimän monimuotoisuutta rodun sisällä.

Taulukko 8. vertailtu monimuotoisuus: sisarukset, hopeatuonti ja roturisteys (pawpeds vertailu)

Lähde: Pyhä Birman Kissa ry, Pawpeds, MyCatDNA

kissa	geneettinen monimuotoisuus (MyCatDNA) (tavoite mahdollisimman suuri prosentti)	Pawpeds sukusiitosprosentti (inbreeding) (tavoite mahdollisimman pieni prosentti)
Pentuesisarukset		
FI*Mimitan Levi, s. 13.4.2018	27,2 %	26,2 %
FI*Mimitan Isabel, s.13.4.2018	26,3 %	26,2 %
Hopeageenibirmat		
FR*O'Lune Argentée des Clayes d'Eden, s.2018, SBI bs 21	30,8 %	---
Olina du Saint Herbot, s.2018, SBI bs	25,4 %	---
Roturisteys		
FI* Tamus Enkei, s.2015, XLH e 09 23 (SBI)	34,0 %	15,1 %
FI* Anmark Garnette, s.2017, SBI f	28,4 %	22,9 %

Sukukatkerroin

Sukukatkerroin kertoo perimän vaihtelun määrästä yhdistelmissä eri tavalla kuin sukusiitosprosentti. Jos sukukatkerroin on kovin pieni, on perimän vaihtelua jo menetetty, vaikka sukusiitosaste olisi alhainen. Sukukatkerroin lasketaan todellisten ja mahdollisten esivanhempien suhteena. Esimerkiksi 5 polven sukutaulussa on maksimissaan 62 mahdollista esivanhempaa, jos sukutaulusta kuitenkin löytyy vain 31 eri kissaa, tarkoittaa se sitä, että puolet perimästä on jo menetetty.

Toisin kuin sukusiitosasteen, tulisi sukukatokertoimen olla mahdollisimman korkea, yli 90 %. Sukusiitosasteen ja sukukatokertoimen suhde ei ole suoraviivainen. Mitä sukusiitetympi kissa on, sitä alhaisempi on sen sukukatokerroin. Kuitenkin yhdistäessä kaksi sukusiitettyä kissaa, jotka eivät ole toisilleen sukua saadaan alhainen sukusiitosprosentti ja yhdistelmä vaikuttaa hyvältä, mutta menetetty perimää nähdään tarkastelemalla sukukatokerrointa.

Tällä hetkellä sukukatokerrointa on mahdollista tarkastella Omakissassa, mutta birmojen rekisteröintitietojen vajavuudesta johtuen tarkempia tilastoja ei näiden valossa voi tehdä. Toivottavasti tulevaisuudessa sukukatokerrointa pystytään paremmin tarkastelemaan.

Sukupuolisuhte

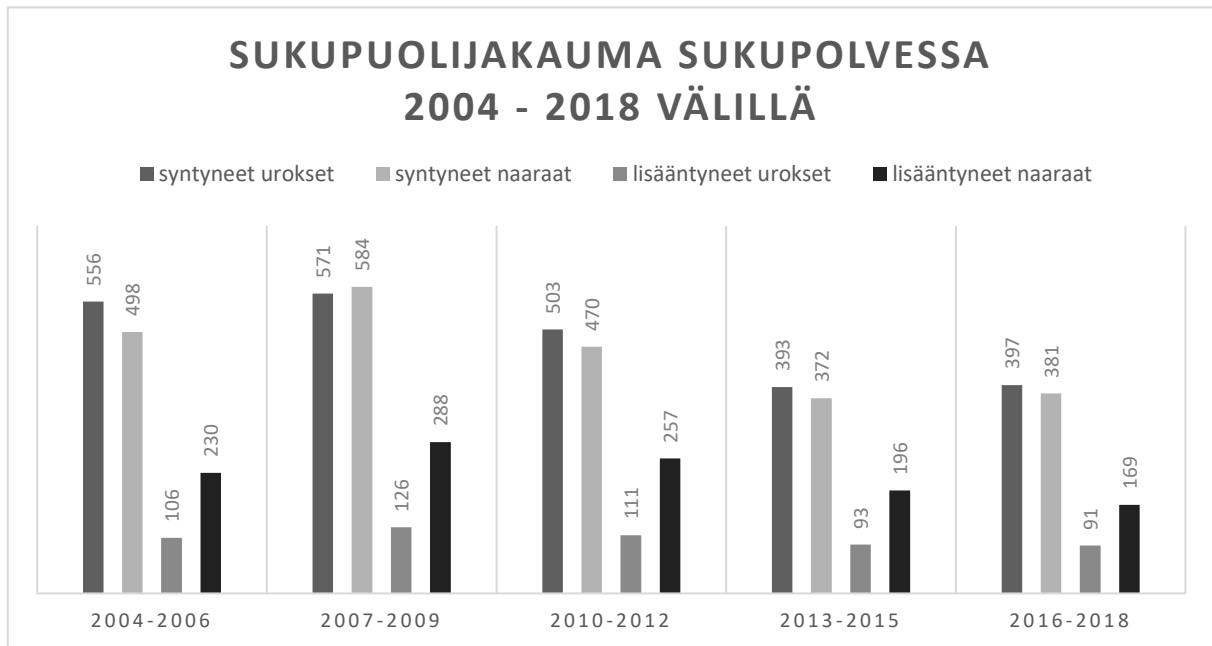
Sukupuolisuhteen haasteet ovat olleet birmoilla tiedossa jo ensimmäisen tavoiteohjelman ajoilta. Taulukon 9 luvuista voi päätellä, että töitä on siinä suhteessa vielä paljon. Syntyneistä urospennuista edelleen liian harva päätyy jatkamaan sukua. Urosten käyttö on aavistuksen parantunut vuosien varrella, mutta kokonaisuudessaan nousu on edelleen vaatimaton. Naaraiden käyttö sitä vastoin on parhaimmillaan ylittänyt 50 % syntyneestä sukupolvesta.

Sukupuolisuhte on 0,46, kun sen tulisi olla yli 0,7 (Jaana Tähtinen 22.8.2021 luento) eli uroksia pitäisi olla jalostuskäytössä enemmän naaraiden määrän verrattuna. Kasvattajien tulee monipuolistaa urosten käyttöä. On oleellista käyttää mahdollisimman montaa eri urosta jalostukseen, sen sijaan, että yhdelle siitosurokselle tehdään paljon jälkeläisiä. Tämä on tärkeä keino lisätä rodun monimuotoisuutta ja on kaikkien kasvattajien ulottuvilla.

Taulukko 9. Sukupuolisuhte rekisteröityjen ja jalostuskäytössä jatkaneiden birmojen osalta Suomessa vuosina 2004–2018. Jokainen jalostuskissa on laskettu vain kerran sukupolvessa (3 vuotta), riippumatta siitä, jos sillä on ollut pentuja kaikkina kolmena vuonna. Lähde: Kissaliitto

Sukupolvi	syntyneet urokset	lisääntyneet urokset	Lisääntyneet urokset % sukupolvi	syntyneet naaraat	lisääntyneet naaraat	Lisääntyneet naaraat % sukupolvi
2004–2006	556	106	19 %	498	230	46 %
2007–2009	571	126	22 %	584	288	58 %
2010–2012	503	111	22 %	470	257	55 %
2013–2015	393	93	24 %	372	196	53 %
2016–2018	397	91	23 %	381	169	44 %

Taulukko 10. Sukupuolijakauma sukupolvessa graafina

Rodun suositus sukusiitosmaksimista

Birtojen kohdalla on pyrittävä 10.p sukusiitoksessa alle 2 %. Ihanteellisissa yhdistelmissä sukusiitosprosentti on alle 1 %. Korkeampia sukusiitosasteita tulisi käyttää vain, jos kasvattajalla on hyvä syy yhdistelmän tarpeellisuudelle. 10.p sukusiitos ei saisi missään oloissa ylittää 6,25 %. 2019 keskimääräinen sukusiitosaste oli 1,4 %. Tässä on menty hienosti alaspäin vuoden 2004 luvusta 6,4 %. Kokonaissukusiitoksen osalta työ on hidasta birman historian vuoksi. Kun mennään sukupolvissa kauemmas taaksepäin, niin yhteisiä sukulaisia tulee väistämättä vastaan. 15 vuodessa 31,7 % on päästy 29,4 %. Hyvä periaate kasvatuksessa on se, että yhdistelmän kokonaissukusiitosaste on alempi kuin vanhemmilla. Pawpedsin foundation työkalu tarjoaa asian tarkasteluun kiintoisan työkalun, kun haluaa perehtyä sukupuihin yhä tarkemmin.

Taulukko 11. Siitokseen käytettyjen kissojen määrä/sukupolvi

sukupolvi	pentujen lukumäärä sp	pentueiden lukumäärä sp	siitokseen käytettyjen urosten määrä sp	siitokseen käytettyjen naaraiden määrä sp
2004–2006	1054	357	106	230
2007–2009	1155	387	126	288
2010–2012	973	327	111	257
2013–2015	765	241	93	196
2016–2018	778	238	91	169

Rodun tehollinen populaatiokoko

Tehollinen populaatiokoko kuvaa jalostuspohjan laajuutta eli niiden yksilöiden määrää, jotka ovat siirtäneet geenejään seuraavaan sukupolveen eli kissoja, jotka ovat jatkaneet sukuaan. Mitä pienempi tehollinen populaatiokoko on, sitä nopeammin rodun sukusiitosaste lisääntyy. Voidaan sanoa, että koko rodun geneettinen monimuotoisuus on suoraan verrannollinen siitoskissojen määrään. Teholliseen populaatiokokoon ja jalostuspohjan laajuuteen vaikuttaa merkittävästi myös kasvatukseen käytettävien urosten ja naaraiden suhde. Ihanne olisi, jos sukua jatkaisi yhtä monta urosta ja naaraa.

Tehollinen populaatiokoko (N_e) lasketaan kaavalla:

$$N_e = 4 * N_m * N_f / (N_m + N_f)$$

N_m = lisääntyneiden urosten määrä, N_f = lisääntyneiden naaraiden määrä

Tehollisen populaation tulisi olla vähintään 100-200 ja mieluiten paljon suurempi (>500), jotta geneettinen monimuotoisuus ei vähentyisi liian nopeasti. Kriittisenä alarajana teholliselle populaatiokoolle pidetään 50, jonka alle mennessä rotu on sukupuuttovaarassa. Birmoilla luku on tarkasteluajankohtana keskimäärin 204.

Taulukko 12. Tehollinen populaatiokoko pyhä birma vuosina 2004–2018. Lähde: Kissaliitto

sukupolvi	suhde uros/naaras	siitoskissojen osuus syntyneistä pennusta	N_e tehollinen populaatio	Ne osuus maksimista %	Sisäsiittoisuusasteen nousu/sukupolvi
2004–2006	0,46	0,32	149,1	20 %	0,33
2007–2009	0,44	0,36	268,8	35 %	0,18
2010–2012	0,43	0,38	238,2	36 %	0,21
2013–2015	0,47	0,37	190,9	39 %	0,26
2016–2018	0,54	0,33	175,3	37 %	0,29

Sukupuolisuhde eli siitoksessa käytettävien urosten ja naaraiden lukumäärien suhde on pysynyt tarkasteluajankohtana melko samana (ka 0,46). Uroksia on käytössä puolet vähemmän kuin naaraita. Pyrkimys on mahdollisimman tasaiseen käyttöön.

Tehollisen koon osuus maksimista kertoo, kuinka suurta osaa sukupolven kissoista on käytetty jalostuksessa. Mitä isompi prosenttiluku on sitä parempi tilanne monimuotoisuuden kannalta. Birmoilla luku vaihtelee tarkasteluajankohtana 20 %-39 % välillä.

Sisäsiittoisuusasteen nousu/sukupolvi kertoo, kuinka nopeasti heterotsygotia-aste eli populaation monimuotoisuus laskee. Arvon ei pitäisi muuttua yli 0,25–0,5 prosenttia sukupolvea kohti. Mitä pienempi luku sitä parempi. Birmoilla keskiarvo on 0,25 tarkasteluajankohtana.

Taulukko 13. Suositus yhden kollin maksimijälkeläismääräksi: suuret rodut 2–3 % sukupolven aikana syntyneistä pennuista on maksimimäärä/kolli

sukupolvi	pentujen lukumäärä sp	max jälkeläismäärä sp laskettu 2 %	max jälkeläismäärä sp laskettu 3 %
2004–2006	1054	21	32
2007–2009	1155	23	35
2010–2012	973	19	29
2013–2015	765	15	23
2016–2018	778	16	23

Taulukko 14. Viimeisen 15 vuoden aikana eniten käytetyt 15 siitosurosta. Lähde: Kissaliitto ja pawpeds.

kissa	pentujen lukumäärä vuosina 2005–2019	pentueet	uroksen pentujen kokonaismäärä	jälkeläiset 2.polvessa
1. FI*JoJon Oro de Ley, s. 2012	80	23	80	85
2. EC FIN*JoJon El Rayo Rumba DM, s. 2000	75	36	96	313
3. IC FIN*Merissal Quentin, s. 2005	63	24	63	58
4. PR IC FIN*Zaraxe Adamnan Morris, s. 2008	61	22	61	103
5. SP EC FIN*Jade-Garden's Oliver DM, s. 1999	53	43	117	155
6. CH FIN*Tärn Öhberg, s. 2004	52	17	52	54
7. SC FIN*MeToYou Boss, s. 2006	49	15	49	84
8. Namib Sunrise Diabolo, s. 2006	49	16	49	65
9. GIC FIN*Tärn Kipari-Kalle, s. 2004	48	18	48	40
10. EC S*Glitter's Geronimo DSM, s. 2004	48	16	48	114
11. CH FI*JoJon Kuajiang Hua, s. 2010	44	20	52	40
12. IC S*Ramus Acerus Kabongo, s. 1998	43	31	90	182
13. IC FIN*Safirrubir Calle Junior, s. 2005	43	17	43	71
14. GIC FIN*Carlabi's Axi Bon Viking s. 2002	41	12	41	100
15. EC FIN*Fotocatin Catty Taavi, s. 2002	40	15	44	135

Taulukossa samalla värillä on merkitty isä ja pojat.

Taulukko 15. Viimeisen 15 vuoden aikana eniten käytetyt 15 naarasta, lähde: Kissaliitto ja pawpeds

NIMI	pentujen lukumäärä vuosina 2005–2019	pentueet	naaraan pentujen kokonaismäärä	jälkeläiset 2.polvessa
1. FIN*JoJon Enterprise, s. 2008	28	8	28	16
2. CH FIN*Pumpulihyrrä CiciSilakkasuu, s. 2003	28	9	31	26
3. FIN*Merissal Madeleine, s. 2003	25	8	28	36
4. CH FIN*Kermatassun CindySimasuu, s. 2008	24	8	24	9
5. FI*Felinessi Colette, s. 2014	24	7	27	12
6. FI*Zildan Matilda, s. 2010	23	6	23	27
7. FIN*Safirrubir EsmeraldadeNorte, s. 2007	22	6	22	15
8. FIN*Touchant A la Paris DM, s. 2004	20	5	20	72
9. SP EC FIN*Harebell Keshia, s. 2004	20	5	20	46
10. CH FIN*Tärn Fina Fia, s. 2005	19	6	19	12
11. FI*Zildan Elisabeth, s. 2012	19	7	27	33
12. FI*Soleados Ameelia, s. 2011	19	4	19	21
13. FIN*Pumpulihyrrä Frida, s. 2007	18	7	18	42
14. PR CH FI*Sinikeijun White Rosebud, s. 2009	18	6	18	25
15. FI*Tärn Zitra, s. 2010	18	5	18	12

Siitoskissojen keskinäinen sukulaisuus

Runsaimmin käytetyistä uroksista kaksi eniten käytettyä urosta ovat isä ja poika. Lisäksi eniten käytettyjen urosten joukosta löytyy myös hieman alempana isä ja sen kaksi poikaa. Tämä on luonut suomalaista pullonkaulaa birmojen perimään, jossa monien birmojen taustalta löytyvät samat linjat, joka on kaventanut monimuotoisuutta. Eniten käytettyjen urosten jälkeläismäärät ovat huomasti suosituksia isompia. Naaraiden kohdalla ei ole suurta ongelmaa.

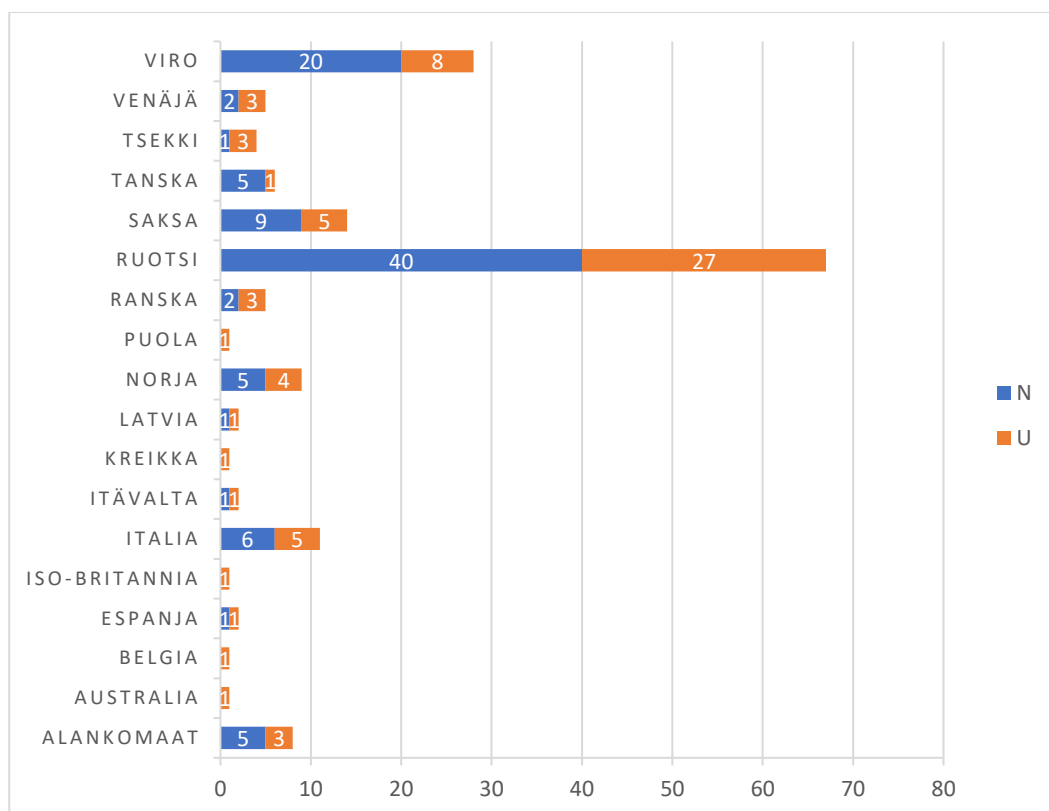
Rodun populaatiot muissa maissa, tuontikissat

Tuonnit parantavat monimuotoisuutta ja tuovat vaihtoehtoja paljon käytetyille kotimaisille linjoille. Iso-Britannia, Australia ja USA saattaisivat olla kiinnostavia tuontikissojen perimän kannalta. Tuontikissat ovat hyvin tervetulleita lisätessään rodun diversiteettiä Suomessa. Merkityksellisintä

kuitenkin on tuontikissan sukupuu ja hyvän tuontikissan löytäminen vaatiikin ulkomaisten yhteyksien luomisen lisäksi perehtyneisyyttä sukuihin, joita Suomessa jo laajalti esiintyy, kuten esimerkiksi monet ruotsalaiset suvut. Tuontikissat mahdollisimman erilaisilla sukupuilla tai jopa mahdollisilla uusilla roturisteytystaustoilla ovat kuitenkin merkittävä apu kasvatustyössä.

Toisaalta on hyvä kiinnittää huomiota myös siihen, että tuontikissan taustat esimerkiksi sairauksien osalta jäävät usein kasvattajansa vakuutteluiden varaan, kun taas kotimaisten kissojen osalta toivotavasti käytössä ovat kasvattajien välisen yhteistyön kautta rehelliset terveystiedot pitkälle taakse päin. Lisäksi linjasiitos ja täten korkea sukusiitosaste, kuten myös siitosmatadorien käyttö saattavat olla joskus ulkomailla yleisempiä kuin Suomessa ja näihinkin on kiinnitettävä huomiota tuontia suunnitellessa. Kokeneen kasvattajan apu, niin käytännön asioissa kuin sukupuun tarkastelussa ovat arvokkaita ensimmäistä tuontia suunnittelevalle. Pohjimmiltaan birmat ovat Euroopassa, kuten koko maailmassa, kuitenkin lähtöisin samoista kantakissoista ja lopulta kaikki sukua keskenään, joten ratkaisevaa apua saadaan vain roturisteytyksistä.

Taulukko 16. Tuonnit maittain vuosina 2004–2019

Yhteenveto populaation rakenteesta ja kasvatuspohjasta

Merkittävin kasvatuspohjaa kaventanut tekijä Suomessa ovat kotimaiset siitosmatadorit, joita on käytetty laajalti yli suositeltavan. Viidestätoista eniten käytetyistä uroksesta lähes kaikilla on myös liikaa 2.polven jälkeläisiä, osalla runsaastikin liikaa. Toisen polven jälkeläisiä saisi olla maksimissaan 2x

ensimmäisien polven jälkeläisten määrä, jotta geenipohja pysyisi tasaisena ja suositeltava jälkeläismäärää urosta kohti on noin 20. Toisen polven jälkeläisiin on jatkossa kunkin siitoskollin omistajan ja kasvattajan kiinnitettävä mahdollisuuksien mukaan lisää huomiota.

Perusongelma on maailmanlaajuisesti kapea pieneen perustajapopulaatioon perustuva birman perimä. Tuonnit ovat parantaneet tilannetta ja tulevat tarpeeseen, mutta niiden tuoma apu ei yksin riitä, vaan tarvitaan roturisteytyksiä monipuolistamaan perimää. Uroksia käytetään edelleen puolet vähemmän kuin naaraita. Urosten monipuolinen jalostuskäyttö ja kunkin siitosuroksen kohtuullinen pienehkö jälkeläismäärä ovat tärkeässä asemassa monimuotoisuuden lisäämisessä. Urosten maltillisen jälkeläismäärän sekä sukusiitosasteen pienentämisen suhteen on ilahduttavasti edistytty suomalaisessa birmakasvatuksessa. Monet kasvattajat ovat myös tehneet arvokasta työtä tuontikissojen eteen. Jatkossa on näiden hyvien toimien lisäksi kiinnitettävä huomiota siihen, että uroksia jäisi kasvatuskäyttöön yhtä paljon kuin naaraitakin sekä mahdollisuuksiin tehdä uusia roturisteyksiä kasvattajien yhteistyön avulla.

Luonne ja käyttäytyminen

Pyhä Birma on rauhallinen, ystävällinen, lojaali ja sopeutuvainen kissa. Birma on myös luonteeltaan utelias ja avoin tutustumaan uusiin asioihin. Sosiaalisuutensa ja sopeutuvuutensa vuoksi birma tulee yleensä hyvin toimeen isommissakin perheissä, muiden lemmikkien kanssa ja näyttelykissana. Birma pitää kuitenkin myös rauhasta ja hiljaisuudesta, joten sillä pitäisi olla aika ajoin mahdollisuus vetäytyä omaan rauhaan. Birma ei yleensä ole kovin äänekäs kissa. Tyypillisesti birma viestittää haluamansa "puskemalla" kohdettaan kevyesti päällään tai vartalollaan tai ottamalla omistajaan tiiviin katsekontaktin. Jos nämä keinot eivät tehoa, saattaa birma näykkäistä omistajaansa kevyesti huomion kiinnittämiseksi. Närkästyksensä birma ilmaisee tehokkaasti ns. birmayskällä, joka on tyyppistä birmoille, vaikka ihan kaikki yksilöt eivät tätä ominaisuuttaan tuo esiin. Birmayskä on yhdistelmä syvältä kumpuavaa tukahdutettua, lyhyttä murinaa ja haukotusta. Uteliaana kissana birma on leikkisä. Minään merkittävänä saalistajana birmaa ei yleensä voi pitää, mutta pallojen, leikkihiirien, nauhojen ym. heittäminen ja niiden perässä juokseminen tuottaa birmalle suurta huvia. Jotkut birmat pitävät "noutoleikeistä", eli ne ovat oppineet palauttamaan omistajalleen heitettyjä leluja (hiiriä, palloja, hiuslenkkejä, tms.). Leikkiminen, ja joskus riehaantuminenkin, sujuvat birmoilta ikään katsomatta. Jotkut birmat ovat nirsoja syömään. Taustalla saattaa olla se, että birmojen omistajat ovat taipuvaisia hemmottelemaan lemmikkiänsä ruualla, mutta omistajasta riippumatta nirsoutta ruuan suhteen esiintyy myös. Kiima-aikana birmanaras on yleensä hyvin levoton. Samoin leikkaamaton birmauros voi käyttäytyä levottomasti, vaikka naaraita ei olisikaan lähistöllä. Urokset kulkevat paikasta toiseen, saattavat mouruta kovaäänisesti ja merkkailia ympäristöään virtsalla. Jotkut naaraatkin voivat kiima-aikoina merkkailia, vaikka ne muutoin eivät näin teekään. Birma ei yleisesti ole erityisen kova merkkailija, mutta tämä taipumus on yksilöllistä ja osaksi myös ympäristön olosuhteista aiheutuvaa. Birman luonne vastaa tällä hetkellä melko hyvin Suomessa rodusta kertovia

esittelykuvauksia. Poikkeuksellisen arkoja ja syrjäänvetäytyviä yksilöitä kuitenkin on, vaikka niiden määrää on vaikea arvioida. Arkuus ja syrjäänvetäytyvyys voivat johtaa stressistä tai pelosta johtuviin käyttäytymishäiriöihin kuten aggressiivisuus ja merkkailu, tai terveydellisiin ongelmiin. Tällä hetkellä näkee esimerkiksi kissanäyttelyissä harvoin aggressiivisia tai vihaisia birmoja, mutta yksittäisiä aggressiivisia kissoja kyllä on. (edellisen KTO:n teksti)

PICA-oireyhtymä ("villan syönti")

Pica tavataan kaikilla roduilla, mutta aasialaistaustaisilla kissoilla, joihin pyhä birma kuuluu, on havaittu suurempi riski pica-oireyhtymään. Tutkijat epäilevät, että aasialaistaustaisilla kissoilla on geneettinen alttius sairastua picaan. Pica-oireyhtymällä tarkoitetaan tarvetta syödä ruuaksi kelpaamattomia asioita. Kissoilla tämä esiintyy yleensä kankaan/villan syömisellä, mutta myös muovi, pahvi tai erilaiset narut ovat yleinen kohde. Pican vakavuus myös vaihtelee huonekalujen nuolemisesta toistuvaan asioiden ja esineiden syömiseen. Pican taustalla voi olla terveydellinen ongelma kuten ruuansulatuskanavan häiriöt tai kilpirauhasen liikatoiminta, mutta myös aktivoinnin puute, stressi tai emolta opittu käytösmalli. Kyseessä voi olla ohitse menevä vaihe esimerkiksi uuteen kotiin muuton yhteydessä, mutta joillakin kissoilla käytöstä esiintyy läpi elämän.

Terveys ja lisääntyminen

Rodulla esiintyvät yleisimmät sairaudet ja viat

Yhdistys teki edellisen tavoiteohjelman puitteissa terveystarkastus suomalaisille birman omistajille. Ensimmäinen kysely tehtiin vuonna 2016 ja kysely toistettiin vuonna 2020. Birmakasvattajille tehtiin erillinen kysely birmojen lisääntymisterveydestä. Vastauksia voi pitää suuntaa antavina.

Taulukko 17. Yhdistyksen terveystarkastus vuosina 2016 ja 2020.

Osa-alueet	sairastuneita 2016 kyselyssä	sairastuneita 2020 kyselyssä	%-osuus kyselyn otoksesta 2016 (182 birmaa)	%- osuus kyse- lyn otoksesta 2020 (269 birmaa)
Rokotusreaktio	15	20	8,2 %	7,4 %
Sisä- ja ulkoloiset	4	12	2,2 %	4,5 %
Ruuansulatuskanavan ongelmat	35	46	19,2 %	17,1 %
Sisäelinsairaudet	25	27	13,7 %	10,0 %
Anaalirauhaset	21	36	11,5 %	13,4 %
Silmäsairaudet	19	27	10,4 %	10,0 %
Korvat	2	3	1,0 %	1,1 %
Sydänsairaudet	8	12	4,4 %	4,5 %
suusairaudet (ham- mas)	-*	28	-*	10,4 %
Hengitystiesairaudet	-*	3	-*	1,1 %
Turkki/iho (ihottuma, allergia)	1	7	0,5 %	2,6 %
Pica oire (syötäväksi kelpaamattomien asi- oiden syöminen)	29	54	15,9 %	20,1 %
Anestesia komplika- tiot	22	25	12,1 %	9,3 %
Eroahdistus	-*	13	-*	4,8 %

Lähde: Pyhä Birman Kissa ry, terveystarkastus 2016 ja 2020. *kysymys lisättiin vuoden 2020 kyselyyn

Yhdistyksen vuoden 2020 kyselyssä selkeään kärkeen nousevat ruuansulatuskanavan ongelmat, anaalirauhasvaivat sekä birmoille tiedetty pica käyttäytyminen. Ruuansulatuskanavan ongelmat pi-
tivät sisällään seuraavat: suolitukos (15 birmalla), IBD (9 birmalla), ummetus (7 birmalla), ruoka-

aineallergia (7 birmalla), suolistoalueen tulehdus (3 birmalla) ja karvapalloista johtuvaa oksentelua ilmoitettiin kahdelle birmalle. Anaalirauhasissa fistellejä ja paiseita oli ollut 12 birmalla, kahdeksalla birmalla oli todettu tulehtunut anaalirauhanen, 12 birmalla anaalirauhaset oli tyhjennetty. Vaiva oli uusunut ainakin kymmenellä birmalla. Pica käyttäytymisen vuoksi 9 birmaa oli päätynyt eläinlääkärille, kolme näistä oli jouduttu leikkaamaan. Syötäväksi birmoille oli kelvannut mm. naru, villa, kankaat, talousliinat, korvatulpat, pöly, teippi ja muovi.

2016 julkaistiin tutkimus (Health and behavioral survey of over 8000 Finnish cats), jossa kartoitettiin yli 8000 suomalaisen kissan terveyttä ja käytöstä. Julkaisussa on mukana myös vastauksia birmoista 396 kappaletta, joka ylitti vaaditun otoskoon 42 kissalla. Tutkimus on toteutettu kyselynä kissojen omistajille. Tietoja on voinut antaa nykyisistä ja jo edesmenneistä kissoista. Yleisesti tulosten perusteella kaikilla kissoilla esiintyy eniten suun ja hampaiden sairauksia (28 %). Seuraavaksi eniten löytyy: ihosairauksia (12 %), munuaisten ja virtsateiden sairauksia (12 %), ruoansulatuselintensairauksia (11 %), silmänsairauksia (10 %), lihaksiin ja luustoon liittyviä sairauksia (10 %). Rotukissoilla naarilla ilmeni lisääntymisen liittyviä ongelmia (19 %), kotikissoilla puolestaan oli ongelmana loiset (36 %).

Birmojen kohdalla, vastausten perusteella, eniten löytyy naaraiden lisääntymiseen liittyviä ongelmia (birmat 25 %, rotukissat KA 19 %), näihin luetaan esim. kuolleena syntyneet pennut. Keisarinleikkauksia birmoilla oli 15 %. Suun ja hampaiden ongelmia (birmat 22 %, rotukissat KA 27 %), ruoansulatuselinongelmia (birmat 15 %, rotukissat KA 11 %), silmät (birmat 12 %, rotukissat KA 10 %), iho, rauhaset ja karva (birmat 11 %, rotukissat KA 12 %), munuais- ja virtsatie-sairaudet (birmat 10 %, rotukissat KA 10 %), persoonallisuus ja käyttäytyminen (birmat 9 %, rotukissat KA 8 %), lisääntyminen urokset (birmat 6 %, rotukissat KA 3 %). Sitä vastoin birmoilla ei havaittu muita suurempaa sairastuvuutta esimerkiksi sydän- ja verisuonisairauksiin (birmat 1 %, rotukissat KA 3 %) tai autoimmuunisairauksiin (birmat 1 %, rotukissat KA 1 %).

Mielenkiintoinen linkki rotujen välille syntyy, kun sairauksia vertailtiin fylogeneettisesti (rodut polveutuvat samalle alueelle ja samoihin esi-isiin). Birmojen tapauksessa sukulaisuutta on koratien ja siamilaisen/itämaisten kanssa. Molemmilla sekä birmoilla että korateilla todettiin anaalirauhasongelmia. Aikaisemmin anaalirauhasvaivoja ei ole yhdistetty rotukohtaiseksi ongelmaksi. Siamilaiseen on tosin voitu yhdistää anaalirauhasyyöä. Silmien karsastus taas yhdisti birmat sekä ryhmän siamilainen- balineesi-itämaiset-seychellien lyhytkarva. Näin on myös aiemmissa tutkimuksissa todettu, kuten myös keisarinleikkauksista. Keisarinleikkauksia on suhteellisen paljon birmoilla, ryhmällä burma-burmilla – singapura sekä siamilainen- balineesi-itämaiset-seychellien lyhytkarva.

Astma yhdisti koratit sekä siamilais/itämäisen ryhmän. Aiempia tutkimuksia, jossa astma liittyisi korateihin ei löytynyt. Sitä vastoin astma on voitu liittää birmoihin. Siamilaisiin liittyen on useita aiempia tutkimuksia astmasta.

Veriryhmät

Birmoilla esiintyy A ja B veriryhmää. Sairautena tätä ei voida pitää. Asia tulee huomioida astutuksia suunniteltaessa, koska emon veriryhmä (B) voi olla riski alkuvaiheessa vastasyntyneille pennuille. Veriryhmätiedot on tärkeää ilmoittaa Kissaliiton omakissaan, sieltä ne ovat nähtävissä kaikille. Yhdistys ei enää ylläpidä erillistä veriryhmärekisteriä.

Muut rodulla todetut sairaudet tai viat

Satunnaisia häntäknikkejä lukuun ottamatta, rodulla ei tunneta erityisiä sairauksia tai vikoja.

Yleisimmät kuolinsyyt

Arvio rodun keskimääräisestä eliniästä

Yhdistys on kerännyt tietoa pitkäikäisistä birmoista. Tietoa on haluttu yli 15- vuoden iän saavuttaneista kissoista. Vanhin ilmoitettu kissa on saavuttanut 21 vuoden ja 8 kuukauden iän (FI*Nalandan Bharata Natyam). Yli 20-vuotiaita birmoja yhdistykselle on ilmoitettu 12 kappaletta, tämä on vain pieni osa korkean iän saavuttaneista birmoista. 15–20- vuotiaiden birmojen määrä listassa on 30 kappaletta. Myös tämä edustaa pientä otantaa rodusta.

Kissaliiton Omakissaan kerätään myös terveystietoja ja kuolinsyitä. Toistaiseksi tilastot ovat vielä suuntaa antavia, mutta tulevaisuudessa olisi hyvä, jos mahdollisimman moni ilmoittaisi kissansa kuolin päivän sekä mahdollisen syyn. Kuolinsyy on ilmoitettu 642 birmalle (7/2021).

Yleisimmät kuolinsyyt

Yhdistys on ylläpitänyt julkista terveystietorekisteriä vuodesta 2014. Rekisteriin voi ilmoittaa birmojen kuolinsyitä ja sinne liitetään yhdistyksen tukea saaneet avaustiedot kuolleista birmoista. Yhdistyksen tuki ruumiinavauksille on rajattu 2kk – 12 ikävuoden välille, tämä varmasti näkyy myös terveystietorekisteriin ilmoitettujen kissojen ikäjakaumassa. Rekisteri on julkinen ja kaikkien luettavissa.

Kuolinsyistä kärkeä pitää FIP. Viimeisin ruumiinavauksella varmistettu tulos on vuodelta 2019. Seuraavana ryhmänä ovat erilaiset sisäelimiin ja suolistoon liittyvät tulehdukset, näin jos kaikki niputetaan yhteen. Sydänsairauksiin liittyviä diagnooseja on kolmanneksi eniten. Tähän ei ole laskettu mukaan ilmoitettuja takajalkojen halvauksia, jotka usein miten ovat seurausta diagnosoimattomasta sydänsairaudesta (verisuonitukos). Neljäs ryhmä on munuaisten vajaatoiminta, tässä ryhmässä on enemmän ilmoituksia eläinlääkärien diagnoosin pohjalta, kuin avattuja tuloksia. Kasvaimia on jonkin

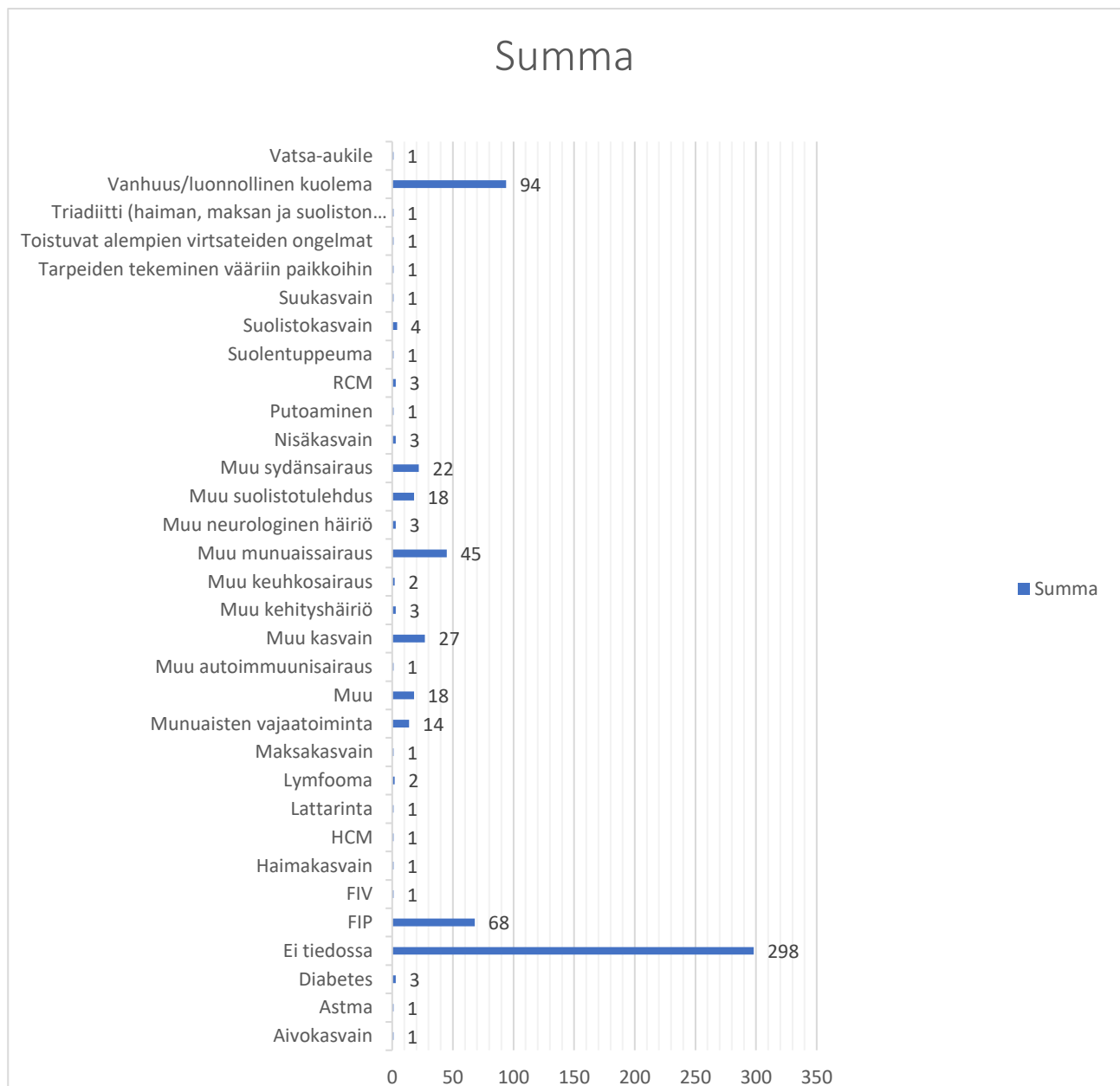
verran ja yksittäisiä diagnooseja (maksashuntti, lonkkien dysplasia, patella luksaatio). Rekisterissä on myös rauhoittamiseen liittyviin komplikaatioihin kuolleiden birmojen tietoja.

Taulukko 18. Yleisimmät kuolinsyyt birmayhdistyksen tilastoissa vuoteen 2020

Kuolinsyy	Ilmoitettuja tapauksia kpl
FIP	31
HCM, RCM tai muu sydänsairaus	18
Munuaisten vajaatoiminta	14
Sisäelinten tulehdukset (haima, munuaiset, maksa)	12
Suolistotulehdukset, suolitukokset	10
Kasvaimet	8

Lähde: Terveysrekisteri kuolinsyyt, Pyhä Birman Kissa ry, 5/2020.

Taulukko 19. Kuolinsyyt ilmoitettu Kissaliiton Omakissaan, tiedot 7/2021 asti.

Omakissan suurin ilmoitettu kuolinsyy (298 kappaletta) on "Ei tiedossa". Seuraavaksi eniten on ilmoitettu syyksi "Vanhuus/luonnollinen kuolema". Jatkossa olisi hyvä saada kuolinsyihin täsmennyistä, koska kumpikin ryhmä on aika vaikeasti määriteltävissä.

Lisääntyminen

Yhdistys toteutti kasvattajille suunnatut kyselyt lisääntymiseen liittyen, mutta kyselyihin tuli vähän vastauksia. Myöskään pentuevastauksia ei ole edelleenkään yhdistykselle juurikaan tullut. Tällä hetkellä on esimerkiksi mahdoton vastata, syntykö birmoille muita rotuja enemmän tai vähemmän epämuodostuneita tai kuolleita pentuja. On mahdollista, että yhden pennun rekisteröidyistä pentueista, osa pennuista on kuollut jo heti syntymässään tai syntynyt kuolleena.

Tammikuussa 2021 toteutettiin laaja kysely kasvattajille lisääntymisestä. Vastaajia kyselyssä oli ainoastaan 10. Kyselyn perusteella kasvattajat ovat kohdanneet laajan kirjon erilaisia haasteita kasvattamisessa, mutta näin pienellä otannalla ei ole mahdollista tehdä edes yhteenvetoa. Seuraavista asioista tarvittaisiin jatkossa tarkempaa tietoa:

- Lisääntymiskäyttäytyminen
- Kiimojen väli ja kesto, imettämisaika, tiineyden kesto
- Astumisvaikeudet
- Tiinehtymisvaikeudet
- Synnytysongelmat
  - Sektiot yms.
- Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat naarailla
- Pentukuolleisuus
- Synnynnäiset viat ja epämuodostumat

Järkevämpää kuin tehdä massiivinen kysely, olisi kasvattajien täyttää lomake jokaisesta pentueesta erikseen.

Taulukko 20 . Pentuekoon kehittyminen (KA) vuosina 2004 – 2019.

Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat rakenteelliset ominaisuudet

Birmoilla ei ole tiedossa tämän tyyppisiä ongelmia.

Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Birmojen kuolinsyissä kärkeä ovat pitäneet vuosia: FIP, sydänsairaudet sekä munuaisten vajaatoiminta. Jonkin verran raportoidaan myös erilaisia kasvaimia. Kyselyissä esille nousevat erityisesti

anaalirauhasongelmat, erilaiset suolistotulehdukset ja niin kutsuttu pica-oire. Kyselyjen perusteella birmoilla on jonkin verran haastetta naaraiden synnytyksen kanssa (keisarinleikkaukset). Vastauksia on saatu verrattain vähän ja jatkossa lisääntymiseen liittyvää tietoa tarvitaan lisää.

Ulkomuoto

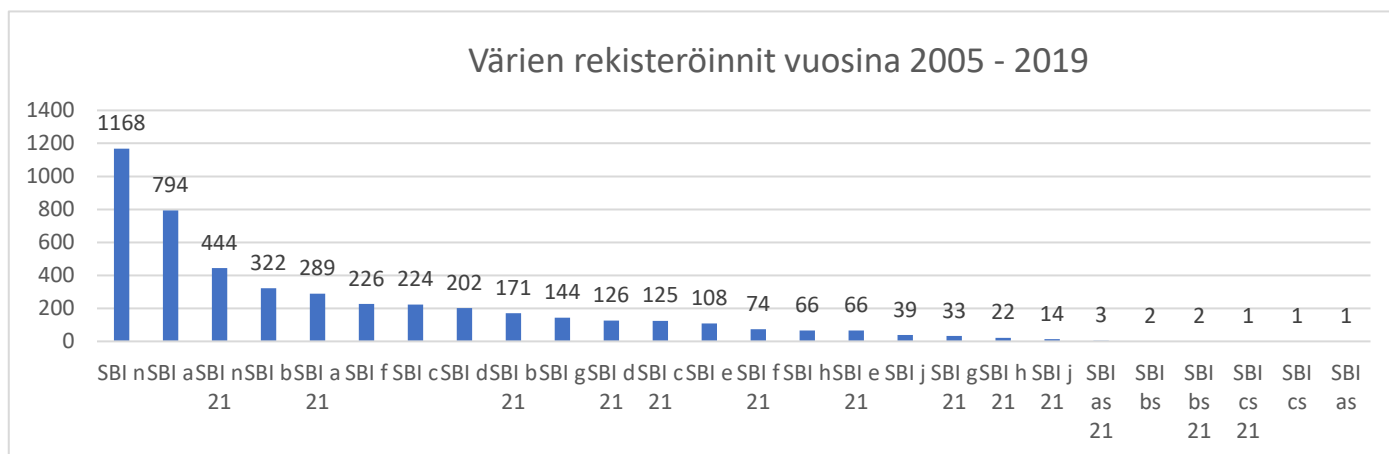
Näyttelyt

Näyttelyissä käynti on valitettavasti huomattavasti vähentynyt viimeisen *kymmenen vuoden* aikana. Isoimmissa näyttelyissä vuonna 2019 on ollut noin 30 birmaa, joka on noin 10 % rodun edustajista. Värin parhaita ei nykyisin aina päästä valitsemaan edes yleisimmistä väreistä, eikä serteistä useinkaan tarvitse kilpailla.

Näyttelyt ovat kasvattajalle tärkeä tilaisuus kuulla tuomarin näkemys kissoista, nähdä erilaisia rodun edustajia sekä verkostoitua muiden kasvattajien kanssa. Näyttelytulosta ei enää vaadita kasvatuskissoilta, mutta kasvattajan voidaan suositella käyvän näyttelyissä silloin tällöin, vaikkapa ilman omaa kissaakin, perehtyä rodun edustajiin ja rodun arvosteluun. Mitä enemmän birmoja käy näyttelyissä, sitä paremmin saadaan kuva rodusta.

Rotuyhdistys järjestää birmojen Breed-BIS-näyttelyitä.

Taulukko 21. Suomessa rekisteröityjen birmojen värijakauma vuosina 2015–2019

Värien hyväksyminen eri kattojärjestöissä

CFA: samat värit kuin FIFE:ssa muuten, mutta savu- ja hopeamuotoja ei hyväksytä

TICA: kaikki värit hyväksytyjä, myös savut ja hopeat

WCF: kaikki värit hyväksytyjä, myös savut ja hopeat

LOOF: hyväksytyt myös värit cinnamon (SBI o) ja fawn (SBI p)

ACF: hyväksytyt myös värit caramel ja apricot

Useimmissa kattojärjestöissä maailmalla hyväksytyt ovat samat värit kuin FIFE:ssä savu- ja hopeamuotoineen.

Ulkomuoto ja rotustandardi

Pyhä birma on puolipitkäkarvainen ja keskikokoinen kissa. Birma on naamiokissa, jolla on syvänsiniset silmät. Jalat ovat tanakat ja lyhyet, pää on vahvarakenteinen, posket täyteläiset ja korvat melko pienet. Rodun erityinen tuntomerkki ovat valkoiset tassut, joiden rajat on tarkasti määritelty standardissa. Nämä sukat ja kiilat saa aikaan birmojen oma erityinen valkolaikku geeninsä (gloving gene). Ulkomuotoa määrittää rotustandardi. **Liite1.**

Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Yleisilme

Birma on keskikokoinen kissa. Naaras painaa n. 3–4,5 kg, uros 4–5,5 kg.

Pää

Pää on vahvaluinen, otsa hieman pyöristynyt, nenä keskipitkä, posket täyteläiset ja hieman pyöreät sekä vahva leuka. Yleisiä haasteita ovat liian litteä otsa, pitkä ja suora nenä, kapeat posket ja heikko leuka. Näihin tulee kiinnittää jatkuvasti huomiota jalostuksessa. Pään ei tulisi olla kuitenkaan myöskään ns. ylityypitetty persialaismainen korvien, nenän ja pyöreiden suhteen, vaan birmalle rodunomainen ns. birmalook on säilyttävä. Pään malli onkin vuosien myötä jalostuksella kehittynyt toivottuun pyöreämpään suuntaan ja profiili paremmaksi. Nenässä ihanteena on ns. roomalainen nenä, jossa on pieni painauma.

Korvat

Korvien tulisi olla melko pienet ja pyöristyneet. Korvat asettuvat hieman vinoon, eivätkä liian kohtisuoraan pääläelle, vaan etäälle toisistaan. Osalla birmoista korvat ovat hieman liian isot ja/tai sijoittuneet liian kohtisuorassa pääläelle tai liian lähelle toisiaan ns. pupun korvat. Korvien koko ja sijainti ovat kuitenkin kehittyneet hyvään suuntaan. Näihin tulee edelleen kiinnittää huomiota.

Silmät

Silmien muoto on ovaalin muotoinen, ei täysin pyöreä. Väriään silmät ovat syvän siniset. Jonkin verran nähdään liian pyöreitä ja dominoivia silmiä. Silmien väri on birmoilla parantunut. Joillakin yksilöillä silmien väri on liian haalea. Standardi ei kuvaile, miten silmien tulisi olla sijoittunut.

Joidenkin birmojen silmät ovat kuitenkin liian lähekkäin. Karsastavat kissat tulee sulkea pois kasvatuksesta.

Vartalo

Urokset ovat naaraita massiivisempia, kuten tuleekin olla. Jotkut birmat ovat heikkoluisia ja liian siroja.

Jalat

Jalkojen tulisi olla lyhyet ja vahvat. Valkoiset sukat ja kiilat ovat birmojen erityispiirre. Ne ovat väritään puhtaan valkoiset ja niiden muoto on standardissa tarkasti määritelty. Monenlaisia virheitä esiintyy. Takajalkojen kiilat voivat olla joko liian matalat tai liian korkeat, ne voivat jopa puuttua kokonaan. On myös yleistä, että sukat ovat epäsymmetriset. Etutassuissa jokin varvas tai jopa kaikki voivat olla jääneet ilman valkoista väriä. Liian matalat etusukat ovat melko yleisiä, tosin sukat voivat olla myös liian korkeat. Etutassuissa tumman polkuanturan takana valkoinen laikku irrallisena muusta valkoisesta on myös virhe. Melko yleisiä virheitä ovat myös juoksut eli runnerit, jossa etutassun sisä- tai ulkosyrjässä valkoinen jatkuu juovana ylös yli viimeisen varpaan. Vastaava virhe voi olla myös takakiilassa, jolloin kiilasta lähtee jonkinlainen kirkkaan valkoinen juova, viiru tai koukku.

Tarkka standardi sukkien ja kiilojen suhteen on birmojen kasvatuksessa rodun erityinen haaste, koska niiden periytymistä on vaikea ennustaa. Sukkien ja kiilojen pienien virheiden ei yksinään tulisi olla jalostuskäytön esteenä, jos yksilö on muuten standardin mukainen.

Häntä

Hännän tulisi olla keskipitkä ja sulan muotoinen. Joskus häntä voi olla hieman liian lyhyt, mutta tämä ei ole suuri ongelma.

Turkin rakenne

Karvan pituuden tulee olla pitkästä puolipitkään, turkinlaatu on silkkinen ja aluskarvaa vähän. Muutamilla birmoilla saattaa olla liian lyhyt turkki. Tulee kuitenkin huomioida, että vuodenajalla ja hormoneilla on vaikutusta turkkiin, jonka kunto näin ollen vaihtelee suuresti. Joillain birmoilla turkki on villava, pumpulinen ja helpommin takkuuntuva. Silkkiseen turkinlaatuun tulee kiinnittää jalostuksessa erityistä huomiota. Tavoitteena ei myöskään ole liian pitkä persialaismainen turkki.

Turkin väri

Kasvatuksessa tulee huomioida hyvä naamioväri. Väriin tulee näkyä vahvana myös hännässä ja jaloissa. Vartalon ja vatsan tulee noudattaa naamioväritystä kontrastissa huomattavasti vaaleampana.

Joskus turkinväri selässä ja kyljissä on liian tumma. Selvimmin tämä näkyy tummissa väreissä, kuten ruskeassa. Suklaalla ja lilalla naamioväri on usein ikään kuin laikkuna nenän ympärillä, vaikka sen tulisi levitä tasaisesti. Valkoiset viiksityynyt ovat naamiokissalla virhe.

Valkolaikkuja esiintyy sukuelimissä, hännänpäässä, leuassa ja mahan alla. Valkolaikkuisen yksilön käyttöä jalostuksessa ei suositella. Liian tumma turkin väri, valkolaikku mahassa tai rinnassa sekä vaaleilla väreillä sukkien ja kiilojen virheet, kuten runnerit, tulevat näkyviin vasta kissan iän myötä ja tämä hankaloittaa välillä pentujen valintaa kasvatukseen.

Värien erottaminen on ajoittain haastavaa. Esimerkiksi punaisissa ja cremeissä tabbykuvion erottaminen saattaa olla hankalaa. Epäselvissä tapauksissa tulisi väri geenitestata. Hopeageeniä ei voi geenitestata. Hopeageeni saattaa muutenkin ja etenkin naamiovärien kirjossa olla vaikea tunnistaa ja sen suhteen mahdollisuus vääriin rekisteröinteihin on suuri.

Pennut syntyvät valkoisina ja naamioväritys kehittyy vähitellen iän myötä ja on valmis vasta aikuisena. Etenkin nuoremmilla suklaa- ja lilanaamioilla lämpötila vaikuttaa naamion vahvuuteen. Kesähelteillä naamionväri voi olla vaaleampi ja talvella ilmojen kylmetessä sävy tummenee. Maski voi vaaleta myös lääkekuurin tai sairauden yhteydessä ja tyypillisesti imettävillä naarailta hormonaalisista syistä.

Nenän väri

Epätäydellinen naamioväri sallitaan kilpikonnanamioilla eli niillä saa olla vaaleanpunaista kirsussa. Tabbynaamiolla kirsun keskusta taas on tiilenpunainen, mutta yksivärisillä kirsun on oltava kokonaan naamionvärinen.

4. YHTEENVETO AIKAISEMPIEN TOIMENPITEIDEN / TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Tavoite	Toimenpide	Tulos
<p>Populaatio:</p> <p>sukusiitoksen pitäminen vähintään nykyisellä tasolla, populaation jalostuskäytön laajentaminen.</p> <p>- Kasvattajien välisen yhteistyön lisääminen</p> <p>- Suomalaisen birma kannan monimuotoisuuden lisääminen. (Uusien linjojen tuominen esim. kasvattajien yhteistyönä, roturisteysprojektin ja mahdollisten uusien roturisteyksien tukeminen tiedotamalla).</p> <p>- Naaraiden ja urosten välisen suhdeluvun nostaminen minimitasolle (nyt 0,42 -> tavoite 0,7). Tämä tarkoittaisi selvästi eri urosten käytön lisäämistä kasvatuksessa.</p>	<p>Suosituks:</p> <p>- Rodun geneettisen monimuotoisuuden turvaamiseksi, samaa yhdistelmää ei tulisi toistaa.</p> <p>- Uroksen elinikäinen jälkeläismäärä on 18 pentua.</p> <p>Toimenpide:</p> <p>- Vuoden 2021 alussa päädyttiin rajaamaan yhdistyksen pentulistalle pääsyä jälkeläismäärään perustuen (yli 25 rekisteröityä jälkeläistä saaneen kissan pentueita ei oteta yhdistyksen pentuväilytykseen.)</p>	<p>Populaation osalta:</p> <p>- Kokonaissukusiitosaste ei ole jatkanut nousua.</p> <p>- samoja yhdistelmien toistaminen on harvinaista</p> <p>-Tiukka linjaaminen on vähentynyt.</p> <p>- uusia tuontikissoja on tuotu, myös uusien kasvattajien toimesta</p> <p>- ymmärrys roturisteysten tarpeellisuudesta on lisääntynyt</p> <p>- kasvattajat osaavat käyttää pawpedsia ja laskevat 10.polven sukusiitosasteen suunnitellakseen järkeviä yhdistelmiä</p> <p>- Sukupuolisuhde eli siitoksessa käytettävien urosten ja naaraiden lukumäärien suhde on pysynyt tarkasteluajankohtana melko samana (ka 0,46). Uroksia on käytössä puolet vähemmän kuin naaraita.</p> <p>- urosmatadorien käyttöä on edelleen esiintynyt.</p> <p>- yhä enemmän huomiota on kuitenkin käytetty urosten maksimipentumäärään ja se on yleisesti kasvattajien tiedossa</p>
<p>Luonne:</p>	<p>Suositus:</p>	<p>Luonteen osalta:</p>

<p>Pyhällä birmalla on oma erityinen luonteensa, joka on yksi birman suosion perusta, ja sitä tulisi vaalia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasvatukseen ei valita liian arkoja tai vaikeasti käsiteltäviä kissoja. - Terveyskyselyissä huomioidaan myös luonne birmojen omistajien kokemana, koska kissoille luonnetestit eivät ole mahdollisia. - Kerätään tietoa mahdollisista rodulle tyypillisistä käytösongelmista esim. eroahdistus, villansyönti. 	<ul style="list-style-type: none"> - Aggressiivista, hyvin arkaa tai muuten luonteeltaan selvästi epätyypillistä birmaa ei tule käyttää jalostuksessa. <p>Toimenpide:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Terveyskyselyssä on huomioitu myös luonteeseen liittyviä haasteita. 	<ul style="list-style-type: none"> - Utta erityistä ei ole luonteen osalta ilmennyt birmoilla. Birmojen luonne vaikuttaisi pysyneen rodulle tyyppillisenä ja yleinen palaute (esim. sosiaalinen media) on pääosin positiivista rodusta.
<p>Terveys: terveystietojen kerääminen ja hyödyntäminen systemaattisesti.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tavoitteena kaksi erillistä terveystietokyselyä, jotka toistetaan tietyin aikavälin päästä. Yhteenveto näistä saaduista tiedoista ja vertailua. - Julkaistaan terveystietoja kasvattajien käyttöön. - Kannustetaan birman omistajia osallistumaan geenitutkimukseen. - Yhdistys saa pentuetiedot kaikista syntyneistä pentueista. Tavoitteena selvittää pentukuolleisuutta ja saada tietoa synnytysongelmista. 	<p>Suosituks:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rotuyhdistys suosittaa kasvatuskissojen sydänten ja munuaisten tutkimista. - Jokainen nuorena kuollut pyhä birma avattaisiin, kuolinsyy selvittämiseksi. - Karsastavaa, knikkihäntäistä tai purentavikaista kissaa ei tule käyttää kasvatuksessa. Uroksella tulee olla todistus molempien kivesten laskeutumisesta. - Terveysongelmista ilmoitetaan yhdistykselle lomakkeella. Näin saatua tietoa voidaan julkaista tilastomuodossa. <p>Toimenpiteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Edellisen tavoiteohjelman mukaisesti yhdistys on toteuttanut terveystietokyselyjä birmojen omistajille sekä kerännyt terveystietoja rodusta. - Testisuosituksia on päivitetty tarvittaessa ja testauksista tuettu pienellä 	<p>Terveyden osalta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kyselyt julkaistiin suunnitellusti suunnattuna kaikille birmojen omistajille, kasvattajille suunnattiin oma kysely lisääntymisestä. - Terveystietokyselyyn saatiin ilahduttavan paljon vastauksia. Lisääntymiskyselyt eivät tuottaneet toivottua tulosta: <ul style="list-style-type: none"> - ne olivat liian monimutkaisia vastattavia - jatkossa on entistä tärkeämpää saada pentuekohtaisia tietoja! Näin vastaaminen on kasvattajille helpompaa. Kyselyjen valossa birmoilla on joitain terveydellisiä haasteita, jatkossa näihin on kiinnitettävä huomiota. Birmojen eliniästä ei ole luotettavaa tietoa.

	<p>korvauksella.</p> <p>-Pyhä Birma- lehdessä on julkaistu terveysaiheisia juttuja ja kyselyjen tuloksia.</p>	
<p>Ulkomuoto:</p> <p>tavoitteena on ulkomuodollisen tason parantaminen. Haasteena on toteuttaa tämä, samalla kun pyritään pitämään sukusiitosaste maltillisena:</p> <p>- Ylläpidetään keskustelua rotustandardista ja rodun nykytilanteesta, jotta kasvatukseen ei valikoidu liian yksipuolisesti jonkin ominaisuuden osalta ylityypiteltyjä yksilöitä.</p> <p>- Pyritään rakentamaan yhteistyöhön tuomareiden kanssa.</p> <p>- Rodun ulkomuodon säilyttäminen tunnistettavana. Kiinnitetään huomiota oikeanlaiseen ”Birmalookkiin”. Kasvattajien huomio heikkoihin leukoihin, korvien kokoon ja sijaintiin sekä otsaan, silmien kokoon ja sijaintiin.</p> <p>- Birman koko ei saa pienentyä. Pyritään selkeästi naaraiden kohdalla yli 3 kg, urosten paino lähempänä 5 kg kuin 4 kg.</p>	<p>Suosituks:</p> <p>- Ulkomuodoltaan jalostuksessa käytettävien yksilöiden tulisi olla vähintään rodun keskitasoa, mieluummin parempia.</p> <p>- Rotuyhdistys suosittaa, että kasvatuksessa käytettävillä birmoilla tai näiden jälkeläisellä olisi yksi avoimen luokan excellent tulos. Serti ei ole aina mahdollista standardin sukkiin ja kiiloihin liittyvän tiukkuuden johdosta.</p> <p>- Selvästi hyvin hentorakenteisia yksilöitä ei tulisi käyttää kasvatuksessa.</p> <p>Toimenpiteet:</p> <p>- Ulkomuodosta keskustelua jäsentapahtumissa</p> <p>- Yhdistyksen järjestämä Breed BIS</p>	<p>Tulokset ulkomuoto:</p> <p>- Breed BIS järjestettiin keran edellisen tavoiteohjelman aikana.</p> <p>- Covid-19 pandemia vaikutti merkittävästi jäsentapahtumiin, eikä kaikkea suunniteltua pystytty toteuttamaan.</p> <p>- Pandemia vaikutti suuresti näyttelyihin, eikä ole mahdollista näin ollen vetää johtopäätöksiä näyttelyissä käytävistä kissoista.</p>

5. KASVATUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

Kasvatuksen visiot

Pyhä birma -populaation kokonaistilanne ja rakenne:

Rodun sukusiitosaste pysyy vähintään nykyisellä tasolla, populaation jalostuskäyttö laajenee.

Keinoja:

Kasvattajien yhteistyö tehostuu. Tässä tärkeässä roolissa on rotuyhdistyksen palvelujen kehittyminen, esim. verkkosivujen sisällön kehittäminen. Yhdistyksen järjestämät tapahtumat.

- ❖ Terveystietojen jakamista kasvattajien kesken olisi hyvä tehostaa. Useimmissa linoissa esiintyy väistämättä ainakin joitakin terveystuloksia, sairauksia tai erityyppisiä lisääntymisongelmia. Asenteiden on muututtava yhä lisää niin, että kaiken tiedon jakaminen muille sukupuuhun yhteydessä oleville kasvattajille on itsestäänselvyys ja positiivinen asia.
- ❖ Siitosuroksen omistajan sekä kasvattajan vastuulla on seurata tiedottaa avoimesti kasvatustensa tai kolliensa jälkeläisten terveyshaasteista asianosaisia.
- ❖ Yhdistyksen jäsensivut pyritään kehittämään tiedonjaon kanavaksi. Tämä auttaa kasvattajia esim. tekemään vastuullisia päätöksiä valitessa kissoja kasvatukseen sekä harkitessa yhdistelmiä eri linjojen välillä.

Suomalainen birmakanta on nykyistä monimuotoisempi. (Uusien linjojen tuominen esim. kasvattajien yhteistyönä, roturisteysprojektin ja mahdollisten uusien roturisteysten tukeminen tiedottamalla).

- ❖ Tuontikissojen osalta toivotaan kokoneiden ja yhteyksiä luoneiden kasvattajien mentorointia ensimmäistä kissaa tuoville, kuten myös kasvattajien yhteisiä tuontiprojekteja kulujen ja riskien jakamiseksi.
- ❖ Tiedonkulkua tulevista tuonneista on tehostettava päällekkäisyyksien välttämiseksi ja yhteissuunnittelun tehostamiseksi ja avoimuutta tuontien suunnittelussa on hyvä lisätä. Ulkomaan tuonneissa on huomioitava, että sukupuoli olisi mahdollisimman uusi Suomessa, eikä tuoda lähisukulaista kissalle, jonka toinen kasvattaja on jo tuonut. Lisäksi tulee välttää ulkomaisia korkeita sukusiitosprosentteja ja linjaamista. Vaikka ulkonäkö on rodunjaloituksessa keskeinen asia, niin vielä tärkeämpää on terveys, jota kohennetaan mm. välttämällä sukusiitosta.
- ❖ Tulevaisuudessa tarvetta on uusille roturisteityksille. Nämä lupineen vaativat kasvattajien yhteistyötä, jotta risteytyslinjalle löytyy myös jatkajia muista kasvattajista. Suomessa on tähän mennessä toteutettu toistaiseksi yksi roturisteitys (FI*Tamus).

Kiinnitetään edelleen huomiota naaraiden ja urosten välisen suhdeluvun nostamiseen. Tämä tarkoittaisi selvästi eri urosten käytön lisäämistä kasvatuksessa.

- ❖ Uroksen maksimi jälkeläismäärää ei tule perusteetta ylittää. Lisäksi on jatkossa tarkasteltava 2. polven jälkeläisiä myös ja ulotettava suunnitelmat ja yhteistyö niihin asti. 2. polven jälkeläisiä saa olla maksimissaan kaksi kertaa 1. polven jälkeläisten määrä.
- ❖ Urosten käytön monipuolistaminen onnistuu tekemällä usealle urokselle pentue tai pari ennemmin, kuin yksi siitosuroksee tekee maksimimäärän jälkeläisiä ja muut jäävät käyttämättä.
- ❖ Monimuotoisuuden ylläpitäminen tuo nykykasvattajille haastetta rodun kauniin ja standardin mukaisen ulkonäön ylläpitämiseen.
- ❖ Vaikka tuontikissat tuovat tärkeää monimuotoisuutta, on niitä toisaalta käytettävä varovaisesti, sillä sukujen terveystiedot eivät usein ole yhtä hyvässä tiedossa kuin pitkään Suomessa kasvatetuissa linjoissa. Kahden tuonnin yhdistämistä kannattaa erityisesti harkita.

- ❖ Kukin kasvattaja voi tehdä osuutensa monimuotoisuuden eteen etsimällä urospennuilleen koteja, joissa ne voivat mahdollisesti toimia muutaman pentueen isinä

Luonne:

Birmalla on oma erityinen luonteensa, joka on yksi birman suosion perusta, ja sitä tulisi vaalia.

Keinoja:

Kasvatukseen ei valita liian arkoja tai vaikeasti käsiteltäviä kissoja.

Terveyskyselyissä huomioidaan myös luonne birmojen omistajien kokemana, koska kissoille luonnetestit eivät ole mahdollisia.

Kerätään tietoa mahdollisista rodulle tyypillisistä käytösongelmista esim. eroahdistus, villansyönti.

Terveys:

Terveystietoja kerätään ja hyödynnetään systemaattisesti.

Keinoja:

- Yhdistys tekee omia terveystutkimuksia sekä ylläpitää omia tietokantoja, kunnes Kissaliiton Omakissa on riittävän kattava.
- Julkaistaan terveystietoja kasvattajien käyttöön vuosittain Pyhä Birma – lehdessä.
- Kannustetaan birman omistajia teettämään yhdistyksen suositamia terveystutkimuksia birmoilleen. Suosituksia ylläpitää ja päivittää yhdistyksen terveystyöryhmä, ja ne perustuvat saatavilla olevaan tietoon (asiaan perehtyneet eläinlääkärit) ja yleisesti suositeltuihin käytäntöihin (esim. pawpeds, Kissaliitto).
- Yhdistys saa pentuetiedot kaikista syntyneistä pentueista. Tavoitteena selvittää pentukuolleisuutta ja saada tietoa synnytysongelmista.
- ❖ Sydänsairauksien HCM ja RCM estämiseksi kasvatuskissat tulee sydänultrata. Ennen astutus- käyttöä ultraaminen on suositeltavaa, mutta valitettavasti nuorella iällä tehty ultra ei kerro paljoa, vaan se on uusittava mieluiten 3-, 5- ja 8-vuotiaana.
- ❖ Naaras voidaan melko turvallisesti katsoa terveeksi 8-vuotiaana ja uros 5-vuotiaana, mutta koska kasvatuskäyttö on tällöin usein jo ohi, onkin kiinnitettävä huomiota kasvatuskissojensa terveisiin vanhempiin ja isovanhempiin. Ultrauksen painopisteen on hyvä olla vanhemmissa kissoihin, joilla on jälkeläisiä.
- ❖ Kissaa, jonka vanhemmalla, jälkeläisellä tai täyssisaruksella todetaan HCM tai RCM ei tule käyttää jalostukseen.
- ❖ Jos kissaa on jo ehditty käyttää ja linja on ehtinyt jatkua jo pidemmällekin, tulee linjan jatkamista harkita tarkoin ja vähintäänkin käyttää maltillisesti ja ultraten vuosien aikana kissoja. Kahden linjan, joissa on todettu HCM/RCM yhdistämistä ei suositella.
- ❖ Siitoskollien käyttö hitaasti vuosien varrella mahdollistaa kattavampien terveystietojen esilletulon. Yhtenä apukeinona siitosuran pidentämisessä saattaa olla ehkäisyimplantti.

Ulkomuoto:

Tavoitteena on ulkomuodollisen tason parantaminen. Haasteena on toteuttaa tämä, samalla kun pyritään pitämään sukusiitosaste maltillisena.

Keinoja:

- Ylläpidetään keskustelua rotustandardista ja rodun nykytilanteesta, jotta kasvatukseen ei valikoidu liian yksipuolisesti jonkin ominaisuuden osalta ylityypiteltyjä yksilöitä.
- Pyritään rakentamaan yhteistyöhön tuomareiden kanssa.
- Rodun ulkomuodon säilyttäminen tunnistettavana. Kiinnitetään huomiota oikeanlaiseen ”Birma-lookkiin” ja kissaan kokonaisuutena.

Suosituksat siitoskissoille ja yhdistelmille

Suosituksat kasvatukseen käytettävien kissojen ja yhdistelmien ominaisuuksista

Populaation kokonaistilanne ja rakenne

- Rodun geneettisen monimuotoisuuden turvaamiseksi, samaa yhdistelmää ei tulisi toistaa.
- Uroksen elinikäinen jälkeläismäärä on 16 pentua 2 % laskettuna ja 23 3 % laskettuna. Yhdistyksen pentulistalla ei välitetä sellaisten kissojen jälkeläisiä, joiden jälkeläismäärä on ylittänyt 25 jälkeläistä.
- Monimuotoisuuden takaamiseksi toisen polven jälkeläisiä birmalla voi olla max. 36 eli kaksi kertaa 1.polven jälkeläisten.
- 10.polven sukusiitosasteessa pyritään alle 1 % yhdistelmiin. 2 % ei pitäisi ylittää ilman erityisiä perusteita. Yli 6,25 % on jo hyvin haitallinen.

Luonne

- Aggressiivista, hyvin arkaa tai muuten luonteeltaan selvästi epätyypillistä birmaa ei tule käyttää jalostuksessa.

Terveys

- Rotuyhdistys suosittaa kasvatuskissojen sydänten ja munuaisten tutkimista. Ajantasaiset testausuositukset löytyvät rotuyhdistyksen verkkosivuilta.
- Jokainen nuorena kuollut pyhä birma tulisi avata kuolinsyyn selvittämiseksi.
- Karsastavaa, knikkihäntäistä tai purentavikaista kissaa ei tule käyttää kasvatuksessa. Uroksella tulee olla todistus molempien kivesten laskeutumisesta.
- Terveysongelmista ilmoitetaan yhdistykselle lomakkeella. Näin saatua tietoa voidaan julkaista tilastomuodossa.

Ulkomuoto

- Ulkomuodoltaan jalostuksessa käytettävien yksilöiden tulisi olla vähintään rodun keskitasoa, mieluummin parempia.
- Rotuyhdistys suosittaa, että kasvatuksessa käytettävillä birmoilla tai näiden jälkeläisellä olisi yksi

- avoimen luokan excellent tulos. Serti ei ole aina mahdollista standardin sukkiin ja kiiloihin liittyvän tiukkuuden johdosta, eikä pienehköjä sukkavirheitä tule pitää kasvatuskäytön esteenä.

Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2021	<ul style="list-style-type: none"> - uuden tavoiteohjelman hyväksyminen syyskokouksessa - HCM testaus suosituksen päivitys
2022	<ul style="list-style-type: none"> - jäsenpalvelujen kehittäminen verkossa, suunnittelu ja aloitus. - ajantasaisen kasvatustiedon julkaiseminen Pyhä Birma-lehdessä (vuositilastoja mahdollisuuksien mukaan). - yhdistyksen keräämien terveystietojen järjestely ja kampanjointi tietojen keruuseen kasvattajille suunnattu jäsentapahtuma
2023	<ul style="list-style-type: none"> - Rotu BIS - jäsenpalvelujen kehittäminen verkossa jatkuu. - ajantasaisen kasvatustiedon julkaiseminen Pyhä Birma-lehdessä - Terveyskysely birmanomistajille - jäsentapahtuma
2024	<ul style="list-style-type: none"> - ajantasaisen kasvatustiedon julkaiseminen Pyhä Birma-lehdessä - kasvattajille suunnattu jäsentapahtuma - tavoiteohjelman päivittämisen käynnistely
2025	<ul style="list-style-type: none"> - Tavoiteohjelman päivitys, valmis ehdotus syyskokoukseen. - Rotu BIS

Mahdolliset uhat sekä varautuminen ongelmiin

Yhteenvedo rotuun kohdistuvista riskeistä, siitä miten niihin varaudutaan, miten niiden toteutumista voidaan välttää sekä mitä ne toteutuessaan merkitsevät rodulle.

Riski	Syy	Varautuminen	Miten vältetään	Toteutuessaan merkitsee
Jalostuspohja kapenee	Liian suppea siitoseläinten käyttö	Informaatiota kasvattajille: monimuotoisuuden merkityksen korostaminen terveyden kannalta.	Siitoskissojen laajempi käyttö: mahdolliset roturisteytykset, tuonnit ulkomailta sekä kasvattajien yhteistyö nykyisten kasvatuslinjojen kanssa.	Pentukuolleisuus nousee, lisääntymisongelmat ja sairaudet lisääntyvät

<p>Sairauksien lisääntyminen rodussa</p>	<p>Riittämätön tieto rodun terveydestä.</p> <p>Jalostuskissojen riittämätön testaus.</p> <p>Avoimuuden puute.</p>	<p>Tiedonsaannin helpottaminen, terveystietojen keruu ja julkaisu yhdistyksen toimesta.</p> <p>Rohkaistaan ilmoittamaan tuloksia terveystietorekistereihin, josta tiedot hyödyttävät kasvattajia.</p> <p>Geenitutkimuksen tuoma uusi tieto. Vastataan aktiivisesti terveyskyselyihin.</p>	<p>Jalostuksessa käytetään tutkittuja ja terveeksi todettuja birmoja.</p> <p>Kasvattajat selvittävät mahdollisuuksien mukaan käyttämiensä jalostuskissojen lähisuvun terveyttä ja elinikää.</p> <p>Tuontikissojen taustojen selvittäminen ja maltillinen jalostuskäyttö (ei kaikkia jälkeläisiä yhtenä vuonna).</p>	<p>Rodussa ilmenee perinnöllisiä sairauksia ja näitä sairauksia todetaan laajasti kasvatukseen käytetyillä kissoilla.</p> <p>Eliniän lasku.</p>
<p>Birmoille tyyppillinen luonne muuttuu heikompaan suuntaan. Esim. arkuus tai aggressiivisuus lisääntyy.</p>	<p>Kasvatuksessa ei kiinnitetä riittävästi huomiota jalostuskissojen luonteeseen.</p> <p>Rodussa ilmenee ei-toivottavaa käyttäytymistä, jonka perinnöllisyydestä ei ole varmuutta.</p> <p>- Haaste: Kissoilla ei luonnetta voida testata, palaute tulee pennunostajilta.</p>	<p>Riittävä tiedon antaminen birmaa lemmikiksi harkitseville rodun sosiaalisuudesta. Rotu ei viihdy yksinäisyydessä ja tämä yhdistettynä sisäkissan elämään, voi tuoda ei-toivottavaa käyttäytymistä.</p>	<p>Kasvatuksesta karsitaan selkeästi aggressiiviset, syrjäänvetäytyvät tai arat yksilöt</p> <p>Pennunostajien kanssa käydään läpi rodun luonnetta ja käyttäytymistä.</p>	<p>Birman luonne on pääsääntöisesti hyvä ja yksi sen jatkuvan suosion perusta. Luonteen muuttuminen varmasti vaikuttaisi rodun suosioon lemmikkinä.</p>
<p>Lähdetään tyyppittämään liikaa jotain ulkonäköominaisuutta.</p>	<p>Kasvatus painottuu liikaa ulkomuotoon terveyden kustannuksella.</p>	<p>Kasvattajilla yhtenäinen näkemys birman ulkomuodosta:</p> <p>Yhteiset jäsen tapahtumat, joissa keskustellaan birmojen ulkomuodosta. Kannustetaan</p>	<p>Jalostuskissoja valitessa kiinnitetään huomiota oikeaan tyyppiin, rakenteeseen ja kokoon.</p>	<p>Birmatyyppin yhtenäisyyden menettäminen.</p> <p>Terveysongelmia: rotustandardi mahdollistaa liioittelemattoman ja rakenteellisesti terveen kissan kasvattamisen.</p>

		kasvattajia käymään näyt- telyissä Rodun oma erikoisnäyttely aika ajoin		
--	--	--	--	--

Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta

Kasvatuksen tavoiteohjelman seuranta on terveystyöryhmän vastuulla. Terveystyöryhmä toimii hallituksen alaisuudessa. Hallitus valvoo tavoiteohjelman toteutumista ja on vastuussa sen päivittämisestä. Tavoiteohjelmaan kirjatut tavoitteet ja toimintasuunnitelma huomioidaan vuosittain yhdistyksen toimintasuunnitelmassa.

Tavoiteohjelman päivittäneet: Jenni Koskinen, Johanna Sipola – Mäkinen, Eeva Lukkala, Marjut Salin, lisäksi Pyhä Birman Kissa ry:n terveystyöryhmä vuosina 2020–2021.

LÄHTEET

<https://www.mycatdna.com/en/> viitattu: 10/2019

Kissaliitto, omakissa: pyhien birmojen rekisteröintitiedot 1970–2019

Kissaliitto, omakissa kuolinsyy tilastot rekisterin perustamisesta – 2019 asti

<https://www.pawpeds.com/db/?p=sbi> viitattu: 9/2021

Pyhä Birman Kissa ry, terveystarkastukset 2016, 2020

Pyhä Birman Kissa ry, terveystarkastus, kuolinsyyt 5/2020

Pyhä Birman Kissa ry, Golden Oldies listaus 5/2020

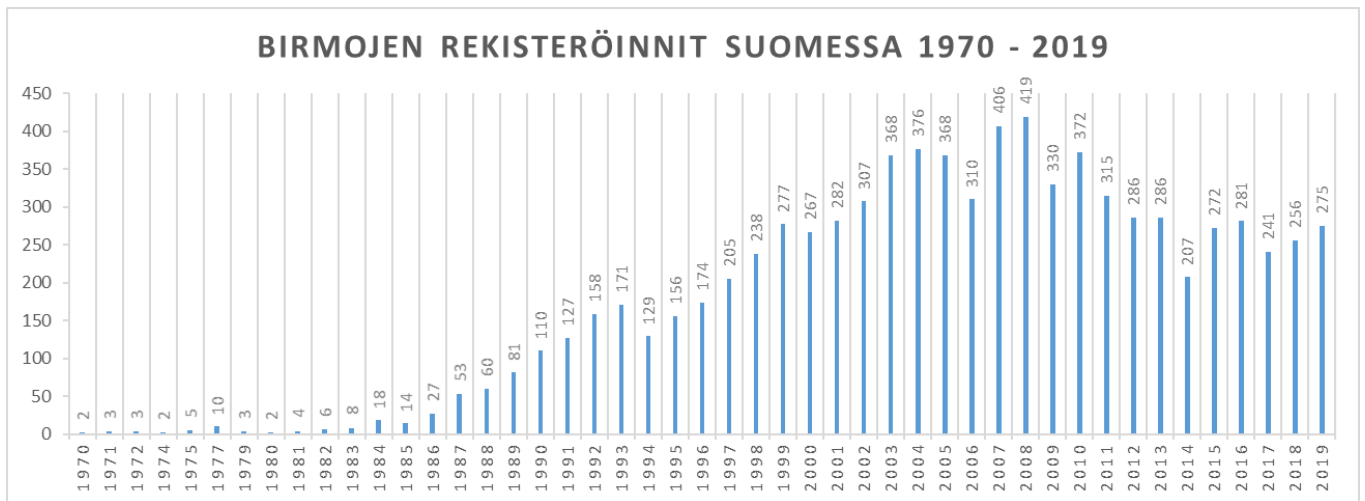
Vapalahti K, Virtala A-M, Joensuu T, Tiira K, Tähtinen J, Lohi H. Health and behavioral survey of over 8000 Finnish cats. *Frontiers Vet Sci*, 2016. doi: 10.3389/fvets.2016.00070.

LIITTEET

Liite 1. Birmojen rekisteröinnit Kissaliittoon 1970–2019

Liite 2. rotumääritelmä

Liite 1. Birmojen rekisteröinnit Kissaliittoon 1970–2019

Liite2. rotumääritelmä pyhä birma

General/yleistä	Size/koko	medium in size/keskikokoinen
Head/pää	Shape/muoto	strong bone/vahvaluinen
	Forehead/otsa	slightly rounded/hieman pyöristynyt
	Cheeks/posket	full somewhat rounded/ täyteläiset, pyöreähköt
	Nose/nenä	of medium length without stop, but with a slight indentation/ keskipitkä ilman stoppia, mutta jossa pieni painauma
	Chin/leuka	firm/vahva
Ears/korvat	Shape/muoto	Rather small with rounded tips/ melko pienet, pyöristyneet korvanpäät
	Placement/sijainti	set slightly tipped, not too upright on the skull with good width between/ asettuneet hieman vinoon, ei liian kohtisuoraan pääläelle, etäälle toisistaan
Eyes/silmät	Shape/muoto	not quite round, slightly oval, medium size/ eivät täysin pyöreät, hieman ovaalit, keksikokoiset
	Colour/väri	deep blue/syvänsiniset
Body/vartalo	Structure/rakenne	slightly long body. Males must be more massive than females/ melko pitkä vartalo, urosten tulee olla naaraita kookkaampia.
Legs/jalat		short and strong/lyhyet ja vahvat
	Paws/anturat	rounded/pyöreät
	Gloves/Sukat ja kiilat	The special feature of the Sacred Birman is the white feet, called "gloves", on both the front and hind feet. These gloves must be pure white. They should stop at the articulation or at the transition of toes to metacarpals, over which they should not extend. Slightly longer white gloves on the hind feet can be tolerated. On the back of the hind feet the white gloves end in points. The ideal "gauntlets" end in inverted "V's" and extend 1/2 to 3/4 of the way

		<p>up the hock. Lower or higher gauntlets are acceptable but should not go beyond the hock. It is important that the gloves are equally long and show symmetry of white, on either the two front or two hind feet, or even better, on all four feet./ Pyhän birman erityispiirteenä voidaan pitää valkoisia tassuja etu- ja takajaloissa, näitä kutsutaan sukiksi. Sukkien tulee olla puhtaan valkoiset. Sukat saavat ulottua varpaiden tyveen tai jalan niveleen asti, mutta ei ylemmäksi. Takajaloissa sallitaan valkoinen hieman korkeammalla. Takajalkojen jalkapohjissa valkoinen muodostaa kärjen, jota kutsutaan kiilaksi. Ihanteelliset kiilat ovat ylösalaisin käännetyn V:n muotoiset ja ovat korkeudeltaan puolesta kolmeen neljäsosaan takajalan jalkaterästä. Matalammat tai korkeammat kiilat ovat hyväksyttäviä, mutta niiden ei tulisi ylittää "kantapäätä". On tärkeää, että sukat ovat yhtä korkeat ja symmetriset siten, että etujalkojen sukat ovat keskenään tasaiset ja takajalkojen sukat keskenään. Ihanteellisinta olisi, että kaikki neljä sukkaa olisivat yhdenmukaiset.</p>
Tail/häntä		<p>Of medium length, forming a plume/ keskipituinen, sulan muotoinen.</p>
Coat/turkki	Structure/rakenne	<p>Long to semi-long, according to the actual parts of the body: short on the face, gradually growing longer on the cheeks to a full frill, long on the back and the flanks. Silky texture. Little undercoat./ Pituus pitkästä puolipitkään, vartalon eri osien mukaan: kasvoissa lyhyt turkki, joka vähitellen pitee tuuheaksi kauluriksi. Turkki on pitkä selässä ja kyljissä. Silkinen turkinlaatu. Vähän aluskarvaa.</p>
	Colour/väri	<p>Shows all characteristics known from the Siamese pointed cats, but all four feet are white (gloves). The points include the face, ears, legs, tail and genitals.</p>

		<p>The points shall be even and in good contrast to the body colour. Body colour: refer to the General Part for Siamese pointed cats. Only in adult cats are the colour of the points and the body colour fully developed. / väritys kuten muillakin naamiokissoilla, mutta kaikki neljä kypälää ovat valkoiset (hansikkaat). Naamioväritys on kasvoissa, korvissa, jaloissa, hännässä ja sukuelimissä. Naamiovärityksen on oltava tasainen ja kontrastissa vartalon värin kanssa. Vartalon väritys: ohjeistus kuten muilla naamiokissoilla. Vasta aikuisella kissalla naamioväritys ja vartalonväri ovat täysin kehittyneet.</p>
Remarks/ huomautukset		<p>The Sacred Birman shows a special morphology, which is unique for the breed/ pyhällä birmalla on erityinen, rodulle tyypillinen ulkomuoto</p>
Faults/virheet	Coat/turkki	<p>pure white or coloured patches on the chest or the belly/ puhtaan valkoinen tai värillinen laikku rinnassa tai vatsassa.</p>
Faults precluding the certificate/ sertin eväävät virheet	Nose/nenä	<p>incompletely pigmented nose leather/ epätäydellisesti pigmentoitunut nenänpää</p>
	Legs/jalat	<p>creeping up of the white on the sides or the reverse sides of the gloves of front and/or hind feet (known as "runners"), absence of "gauntlets" on the hind feet. / etu- tai takajalkojen valkoisten sukien leviäminen jalkojen sisä- tai ulkosivuille (ns. juoksu). Kiilojen puuttuminen takajaloista.</p>
	Coat/turkki	<p>white patching in the coloured areas or the reverse a white patch on the genitals/ valkoinen laikku värillisessä osassa tai päinvastoin, valkoinen laikku sukuelimissä.</p>